

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

**експертної комісії Міністерства освіти і науки України
про результати чергової акредитаційної експертизи
напряму Економічна кібернетика
освітньо-кваліфікаційного рівня
«бакалавр» (6.030502)
у Харківському національному університеті радіоелектроніки**

2019

ВИСНОВОК

**експертної комісії Міністерства освіти і науки України
про результати чергової акредитаційної експертизи
напряму підготовки Економічна кібернетика
освітньо-кваліфікаційного рівня
«бакалавр» (6.030502)
у Харківському національному університеті радіоелектроніки**

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 694-л від 23.05.2019 р. «Про проведення акредитаційної експертизи» експертна комісія у складі:

Голова комісії:

Буяк Леся Михайлівна – завідувач кафедри економічної кібернетики та інформатики Тернопільського національного економічного університету, доктор економічних наук, доцент;

член комісії:

Грицюк Петро Михайлович – завідувач кафедри економічної кібернетики Національного університету водного господарства та природокористування, доктор економічних наук, професор.

Керуючись Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положенням про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 978 від 09.08.2001 р. (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1124 від 31.10.2011 р., № 801 від 15.08.2012 р.), розглянула подану Харківським національним університетом радіоелектроніки акредитаційну справу, безпосередньо у закладі освіти у період з 29.05.2019 р. по 31.05.2019 р., та здійснила експертне оцінювання спроможності отримання сертифіката про чергову акредитацію напряму підготовки 6.030502 Економічна кібернетика у Харківському національному університеті радіоелектроніки.

У процесі перевірки експертна комісія ознайомила з організацією освітнього процесу, його матеріально-технічним та навчально-методичним забезпеченням, провела оцінку рівня знань студентів з дисциплін професійної та практичної підготовки навчального плану, аналіз науково-педагогічного потенціалу, організації наукових досліджень, а також стану матеріально-технічної бази університету в цілому.

Для перевірки було надано основні документи на підставі яких у Харківському національному університеті радіоелектроніки здійснюється освітня діяльність та проводиться освітній процес.

У ході перевірки експертною комісією проведено наступні заходи:

- перевірено наявність оригіналів засновницьких документів;

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

- перевірено стан матеріально-технічної бази університету та інформаційного забезпечення навчального процесу;
- розглянуто документацію навчально-методичного та кадрового забезпечення освітнього процесу;
- до розгляду залучено і вивчено документи самоаналізу освітньої діяльності підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка;
- проведено аналіз ККР з дисциплін «Ризикологія», «Фінанси підприємства», «Економічна кібернетика», «Фінанси», «Стратегічне управління», «Макроекономіка», «Бухгалтерський облік» та «Економіка підприємства», проведених випусковою кафедрою економічної кібернетики та управління економічною безпекою (ЕК) у процесі самоаналізу;
- проведено наради та співбесіди з викладачами, співробітниками та студентами Харківського національного університету радіоелектроніки.

На підставі вивчення наданих документів, аналізу навчально-методичного, матеріально-технічного, інформаційного і кадрового забезпечення, визначення змісту і рівня підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка, та проведеного експертного оцінювання комісія констатує:

1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ І НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.030502 ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА

Повна назва і адреса навчального закладу – Харківський національний університет радіоелектроніки, 61166, м. Харків, проспект Науки, 14, телефон (057) 70-21-807, факс (057) 70-21-013, веб сайт nure.ua.

Харківський національний університет радіоелектроніки здійснює свою діяльність на основі:

1. Наказу МОН України № 605 від 22 серпня 2001 р., за яким університету було надано статус Національного – нині Харківський національний університет радіоелектроніки (ХНУРЕ);
2. Статуту Харківського національного університету радіоелектроніки, прийнятого загальними зборами трудового колективу та затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 02.08.2018 р. № 845;
3. Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти (Ліцензія на освітню діяльність), що розміщені на сайті МОНУ за посиланням <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pravo-diyalnosti/2018/06/25/natsionuniv-radioelektr15.pdf>;

4. Відомостей з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) від 24.03.2017 р. № 03.1-11/1002;

5. Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань № 22851865 від 12.05.2017 р.

Харківський національний університет радіоелектроніки проводить освітню діяльність з підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка на підставі та у відповідності до Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, розміщених на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України.

Харківський національний університет радіоелектроніки є одним з найстаріших технічних навчальних закладів України. В 2015 році Харківський національний університет радіоелектроніки відзначив 85-річчя з дня свого заснування.

Відповідно до рішення Державної акредитаційної комісії від 28 березня 2008 року, протокол № 70, наказу МОН України від 04.04.2008 р. № 868-Л «Про наслідки акредитації» Харківський національний університет радіоелектроніки віднесено до вищих навчальних закладів IV рівня акредитації з правом готувати фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».

Концепція освітньої діяльності Харківського національного університету радіоелектроніки спрямована на перетворення університету в національний навчально-науковий центр підготовки висококваліфікованих фахівців з різним рівнем кваліфікації в пріоритетних галузях науково-технічного прогресу – радіоелектроніки, електроніки та мікроелектроніки, обчислювальної техніки, телекомунікацій, систем управління, новітніх інформаційних технологій тощо; інтеграцію в європейське і світове освітнє та наукове суспільство з метою забезпечення підготовки фахівців на рівні міжнародних стандартів та розширення можливостей прямих зв'язків із зарубіжними партнерами.

На сьогодні ХНУРЕ – це сучасний освітній і науковий центр, один із найстаріших державних спеціалізованих вищих навчальних закладів в Україні, що веде підготовку фахівців з багатьох важливих спеціальностей. Ефективно діє система підготовки науково-педагогічних кадрів, яка включає в себе докторантуру й аспірантуру. Аспірантура ХНУРЕ забезпечує підготовку до 40 докторських і кандидатських дисертацій щорічно.

Зараз до складу університету входить 8 факультетів, які здійснюють ступеневу підготовку фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за 16 спеціальностями, другого (магістерського) рівня вищої освіти за 15 спеціальностями та третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за 14 спеціальностями (Переліку 2015 р.). На цей час в університеті здобувають освіту понад 8 тисяч студентів. У навчальному процесі зайнято всього 652 науково-педагогічних працівників, з яких 607 штатних: 79 професорів, з них 71

штатних; 82 докторів наук, з них 73 штатних; 256 доцентів, з них 249 штатних; 363 кандидатів наук, з них 350 штатних.

Щорічно університет випускає понад 2000 осіб за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти.

Рівень підготовки фахівців підтверджується здобутими студентами нагородами на Всеукраїнських і міжнародних олімпіадах, виставках, конкурсах.

За роки функціонування університетом підготовлено понад 57 тис. фахівців, у тому числі більш, ніж 2500 фахівців для інших країн світу. Рівень підготовки фахівців підтверджується здобутими студентами нагородами на Всеукраїнських і міжнародних олімпіадах, виставках, конкурсах.

З 2-го березня 2017 року ректором Харківського національного університету радіоелектроніки є доктор технічних наук, професор Семенець Валерій Васильович (наказ МОН України № 86-к від 01.03.2017 р.).

Семенець В.В. закінчив у 1980 році з відзнакою Харківський інститут радіоелектроніки за спеціальністю конструювання та виробництво електронно-обчислювальної апаратури та отримав кваліфікацію інженер конструктор-технолог електронно-обчислювальної апаратури.

Після закінчення інституту працював у науково-дослідному секторі кафедри технічної електроніки: обіймав посади інженера, молодшого наукового співробітника, старшого інженера, старшого викладача, старшого наукового співробітника. У складі науково-навчального виробничого об'єднання ХІРЕ виконував дослідно-конструкторські роботи, розробив комплекс програм із автоматизації конструювання друкованих плат, які згодом були впроваджені на Світловодському радіозаводі та в конструкторському бюро «Електроприлад», систему програм наскрізного проектування радіоелектронної апаратури і програмний комплекс з вирішення завдань розміщення елементів мікроелектронних пристроїв. У 1984 році захистив кандидатську дисертацію за темою «Методи й алгоритми оптимізації розміщення джерел, що виділяють тепло, у багатокристалльних мікрозборках з урахуванням умов трасування електричних з'єднань».

Упродовж 1989-1992 рр. навчався в докторантурі університету, у 1992 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук на тему: «Теоретичні основи автоматизованого конструювання технічних систем на базі багатокристалльних мікросхем». Після закінчення докторантури працював на посадах старшого викладача, доцента, професора кафедри біомедичної електроніки. Також виконував обов'язки заступника декана факультету електронної техніки з навчальної роботи університету. У 1994 році отримав вчене звання професора кафедри. З січня 1995 року по грудень 2012 року перебував на посадах проректора з навчально-методичної роботи, першого проректора університету.

Семенець В.В. – відомий вчений. Сфера його наукових інтересів – система автоматизованого проектування мікроелектронної апаратури. Валерій Васильович опублікував 305 публікацій, із них 2 підручники, 49 навчальних

посібників, 3 монографії, 173 наукових статті та тез доповідей, 65 патентів та Свідоцтв на винаходи, 13 методичних вказівок. Під науковим керівництвом Семенця В.В. захищено 3 докторські дисертації та 7 кандидатських. Є головним редактором збірника наукових праць «АСУ та прилади автоматики», заступником головного редактора наукового журналу «Радіоелектроніка та інформатика».

За високі професійні досягнення йому в 1999 році МОН України присвоєно звання «Відмінник освіти України», а в 2008 році за співучасть у роботі «Система управління фінансами в галузі освіти і науки» він був удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки.

Згідно з ліцензією у Харківському національному університеті радіоелектроніки проводиться підготовка бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка (перший, другий та третій курси). За підготовку бакалаврів відповідає кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою (ЕК).

Кафедри, з яких сформувалась сучасна кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, мають багату історію свого розвитку.

Кафедра політичної економії була створена в 1948 р. в складі 4-х викладачів і першим її завідувачем був доц. Сазонов О.В. (1948-1965 рр.). У 1972 р. на кафедрі було відкрито аспірантуру.

Постановою Ради міністрів СРСР за № 328 від 17.08.1947 р. Харківський гірничо-індустріальний інститут був реорганізований у Харківський гірничий інститут Міністерства вищої освіти. Згідно з розпорядженням директора гірничого інституту від 13.11.1947 р. була створена кафедра економіки і організації гірничої промисловості, яка увійшла до складу гірничого факультету.

Наказом № 62 по інституту від 20.02.1963 р. кафедра економіки і організації гірничої промисловості була перейменована у кафедру «Економіка та організація промислових підприємств», завідувачем якої став професор Гавриш В.П.

З вересня 1966 р. кафедра «Економіка та організація промислових підприємств» входить до факультету обчислювальної техніки. Завідувачем її став ректор інституту проф., докт. техн. наук Новіков В.Г.

У 1980-1989 рр. кафедру очолював проф. Коноваленко К.Д. У цей період кафедра входила до складу факультету систем управління, потім радіотехнічного факультету і знову – систем управління.

Починаючи з 1967 р. проводиться інтенсивна робота щодо створення матеріально-технічної бази кафедри. Організована лабораторія, обладнана обчислювальною технікою. У період з 1968 р. по 1989 р. дослідна робота кафедри була спрямована на дослідження проблем аналізу та синтезу основних напрямків прискорення комплексної підготовки виробництва, управління якістю та ефективністю діяльності підприємств приладобудування.

Наприкінці 1992 р. на базі двох кафедр (політичної економії та економіки та організації управління виробництвом) була створена кафедра економіки (наказ № 196 К від 25.06.1992 р.), яку очолив проф. Коюда П.М.

26 жовтня 1996 р. кафедра була перейменована в кафедру економіки та менеджменту, а від 28 травня 2003 р. за наказом № 88 має назву «Економічна кібернетика». У той час кафедра відкрила філії на підприємствах Харківського регіону: «Завод ім. Малишева» і «Харківобленерго». З 1995 р. кафедра є профілюючою та випускаючою, готуючи економістів денної та заочної форми навчання за спеціальностями «Інформаційні системи в менеджменті» та «Економічна кібернетика» (з 1998 р.). У 1996 р. кафедра першою в університеті отримала ліцензію на підготовку інженерів-економістів (друга вища освіта) за спеціальністю «Інформаційні системи в менеджменті». У 2009 р. на кафедрі була відкрита нова спеціальність «Управління фінансово-економічною безпекою» згідно наказу № 154 від 26.08.2009 р. У 2011 р. назву кафедри було змінено на кафедру «Економічна кібернетика та управління економічною безпекою» (наказ № 131 від 02.06.2011 р.).

З вересня 2018 р. завідувачем кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою ХНУРЕ є доктор економічних наук, доц. Полозова Т.В.

За період роботи на кафедрі економічної кібернетики та управління економічною безпекою ХНУРЕ (з 1998 р.) доц. Полозова Т.В. зробила суттєвий внесок у розвиток системи вищої освіти держави і вдосконалення підготовки висококваліфікованих фахівців, і, зокрема, у становлення та розвиток спеціальностей «Економіка» та «Менеджмент»: поставила та читала курси лекцій «Економічна діагностика», «Фінансовий менеджмент», «Національна економіка», «Інтелектуальна власність», «Економіка і бізнес», «Менеджмент проектів», «Економічне обґрунтування проектів», «Фінансово-економічний моніторинг», «Економіка та організація виробництва».

Доц. Полозова Т.В. має більш ніж 170 наукових публікацій (у тому числі, які входять до міжнародних наукометричних баз Scopus і Web of Science та в зарубіжних виданнях), з них 13 монографій, є автором або співавтором 20 методичних розробок до практичних, курсових та атестаційних робіт.

Доц. Полозова Т.В. – відомий вчений у галузі розробки та впровадження методів і моделей економічної діагностики та моніторингу результатів діяльності підприємства, підходів до оцінки економічної активності та адаптаційної спроможності підприємств машинобудівної галузі у конкурентному середовищі, інноваційно-інвестиційних механізмів забезпечення конкурентоспроможності підприємств, є автором еволюційно-поведінкової концепції забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Доц. Полозова Т.В. приймала участь у виконанні науково-дослідних робіт, результати яких було впроваджено у наукових установах та використано в практичній діяльності вітчизняних промислових підприємств.

Прийом студентів для навчання проводиться на конкурсній основі згідно з загальними правилами прийому до вищих навчальних закладів, які затверджуються Міністерством освіти і науки України.

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

Для підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика розроблено та затверджено комплект нормативних документів, зокрема: освітньо-професійна програма та навчальний план підготовки бакалавра.

Випускова кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою має достатню матеріально-технічну та навчальну базу, досвід викладання та забезпечення дисциплін підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика. При організації навчального процесу забезпечується зв'язок його змісту з практичними потребами регіону та відповідних підприємств і установ. Це дозволяє забезпечити наявний попит у спеціалістах відповідного профілю, здійснювати постійний тісний зв'язок з підприємствами, установами та іншими структурами регіону, що потребують фахівців у галузі соціальних та поведінкових наук, проводити моніторинг потреб у фахівцях, визначати перспективні напрямки співпраці з іноземними замовниками та навчальними установами.

Науково-дослідна та методична робота, що проводиться в університеті та на кафедрі економічної кібернетики та управління економічною безпекою, є базою для підготовки кваліфікованих фахівців у галузі соціальних та поведінкових наук.

Враховуючи вищенаведене, експертна комісія констатує:

документи, що забезпечують правові основи діяльності навчального закладу є в наявності та відповідають умовам акредитації. ХНУРЕ має необхідний досвід, професорсько-викладацький склад та науково-технічний потенціал для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

2 ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.030502 ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА

Харківський національний університет радіоелектроніки постійно веде профорієнтаційну роботу з випускниками шкіл, учнями ліцеїв, коледжів, технікумів.

Щорічно в університеті організують «Дні відкритих дверей», що дозволяє бажаним ознайомитися зі змістом спеціальностей підготовки, правилами прийому до університету, відвідати спеціалізовані лабораторії кафедри, зустрітися з провідними викладачами.

Кожен з напрямів підготовки має свої агітаційні матеріали як у друкованому вигляді, так і у вигляді мультимедійних презентацій.

Одним зі структурних підрозділів університету є Підготовче відділення, яке здійснює довузівську підготовку і професійну орієнтацію учнівської молоді, надає додаткові освітні послуги через мережу позашкільних гуртків і секцій.

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

Викладачі кафедри ЕК проводять активну роботу з популяризації спеціальності 051 Економіка серед абітурієнтів, профорієнтаційну роботу у профільних навчальних закладах II та III рівня акредитації.

Кафедрою ЕК розроблені комплексні програми навчальної, наукової та виховної діяльності в системі підготовки фахівців. Ці програми включають: довузівську підготовку абітурієнтів шляхом вивчення профільюючих дисциплін на підготовчих курсах університету, проведення індивідуальних занять викладачами кафедри з абітурієнтами, розширення зв'язків кафедр з середніми навчальними закладами, технікумами, промисловими підприємствами відповідних спеціальностей, участь викладачів в проведенні іспитів випускників навчальних закладів, активну роботу з популяризації спеціальності серед абітурієнтів шляхом створення проспектів спеціальностей та наглядної агітації, яка інформує про навчальну, наукову та виховну роботу колективів кафедр та студентів.

Прийом, відбір і направлення громадян на навчання проводиться за Правилами прийому у ХНУРЕ, затвердженими Вченою радою університету.

Підготовка фахівців в цілому задовольняє потреби підприємств, установ та фірм різних форм власності Східного регіону фахівцями з економіки. У подальшому слід звертати увагу на поліпшення якісного складу абітурієнтів, що приймають участь у конкурсі як на держбюджетну, так і на контрактну форми навчання.

В університеті та на кафедрі ЕК для збереження контингенту студентів існує і постійно діє комплекс заходів, який охоплює широке коло питань – від забезпечення комфортних умов проживання, проведення навчальних занять, проходження практики на провідних підприємствах України, надання консультативної допомоги з будь-якої дисципліни, доступу до всіх навчальних матеріалів по локальній мережі університету, до організації медичного догляду за станом здоров'я і організацією відпочинку та ін.

Процес формування контингенту студентів (абітурієнтів) здійснюється у відповідності до нормативних вимог Міністерства освіти і науки України.

На сьогодні кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою ХНУРЕ забезпечує випускникам якісну підготовку, навички науково-дослідної роботи, завдяки чому випускники мають можливість продовжити навчання в провідних ЗВО Європейського союзу та інших країн.

Організаційні, методичні, профорієнтаційні та агітаційні заходи, які проводять університет і кафедра ЕК, спрямовані на формування якісного складу студентів, які навчаються за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Показники формування контингенту студентів, які навчаються за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у Харківському національному університеті радіоелектроніки наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 Показники формування контингенту студентів, які навчаються за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у Харківському національному університеті радіоелектроніки

Показник		Роки				
		2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1.	Ліцензований обсяг підготовки:	325	325	325	250	250
	- очна форма;	100	100	100	100	120
	- заочна форма	225	225	225	150	130
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб):	52	31	26	25	22
	- денна форма, в т.ч. за держзамовленням;	40 13	25 10	24 8	21 3	21 3
	- заочна форма, в т.ч. за держзамовленням;	12 5	6 -	2 -	4 -	1 -
	- нагороджених медалями, або тих, що отримали диплом з відзнакою;	7	3	1	-	1
	- таких, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію;	-	-	-	-	1
	- зарахованих на пільгових умовах, з якими укладені договори на підготовку	-	-	-	-	-
3.	Подано заяв	174	169	110	161	128
4.	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення	13,38	16,9	13,75	53,67	42,67
5.	Кількість випускників ЗВО I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання	-	-	-	-	-

Примітка: 2014 р., 2015 р. – за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика; 2016 р., 2017 р., 2018 р. – за ОПП Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка.

Експертна комісія констатує: формування контингенту бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка в Харківському національному університеті радіоелектроніки за основними показниками відповідає державним вимогам.

З ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.030502 ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА

До основних навчально-методичних документів, які регламентують зміст та порядок підготовки здобувачів напряму 6.030502 Економічна кібернетика, належать розроблена та затверджена Міністерством освіти і науки України освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, навчальний план підготовки бакалавра, навчально-методична література, методичні вказівки та ін.

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

Освітньо-професійна програма є документом, у якому встановлюються вимоги до змісту, обсягу й рівня освіти та професійної підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика. Цей документ установлює: нормативну частину змісту навчання у навчальному закладі у залікових одиницях, засвоєння яких забезпечує формування системи умінь відповідно до вимог освітньої програми; рекомендований перелік навчальних дисциплін і практик; нормативний термін навчання за денною формою навчання; нормативні форми державної атестації.

Навчальний план підготовки бакалавра розроблено і затверджено рішенням Вченої Ради ХНУРЕ (протокол № 3 від 03.04.2015 р.) з урахуванням вимог Міністерства освіти і науки України.

Навчальний план підготовки бакалавра розраховано на 3 роки 10 місяців навчання та включає 52 (прийом 2015 р.), 55 (прийом 2016 р.) і 58 (прийом 2017 р.) дисциплін відповідно. Вивчення кожної дисципліни передбачає проведення лекційних, лабораторних, практичних занять, виконання контрольних робіт або інших контрольних заходів, а з п'яти дисциплін – курсового проекту.

Співвідношення навчального часу між циклами підготовки фахівців напряму підготовки 6.030502 Економічна кібернетика в цілому за нормативною та варіативною частинами згідно з навчальним планом наступне:

1. Цикл дисциплін соціально-гуманітарної підготовки – 990 год. (33 кредити), що складає 13,75 %;
2. Цикл дисциплін природничо-наукової та загальноекономічної підготовки – 2205 год. (73,5 кредитів), що складає 30,63 %;
3. Цикл професійної та практичної підготовки – 4005 год. (133,5 кредитів), що складає 55,62 %.
4. Державна атестація становить – 180 год. (6 кредитів), що складає 2,5 %.

Навчальним планом передбачено проходження навчальної, виробничої та передатестаційної практик. Проходження практик сприяє підвищенню якості практичної підготовки майбутніх фахівців-аналітиків з питань моделювання соціально-економічних процесів, економічної кібернетики, використання сучасних інформаційних систем і технологій в управлінні.

Державна атестація випускників передбачає написання атестаційної роботи, яка відбиває результати теоретичного навчання та практичних навичок майбутніх фахівців.

Навчальним планом освітньо-професійної програми передбачено виконання 5 курсових робіт, а також практичну підготовку у формах навчальної, виробничої та передатестаційної практики та атестаційної роботи бакалавра.

Навантаження студента з дисципліни впродовж семестру складається з контактних годин (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять, консультацій), самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів, на які розподіляються кредити, встановлені для навчальних дисциплін.

Кількість аудиторних годин на один кредит для бакалаврів становить 14 годин. Решта відводиться на самостійну роботу студента. Максимальне тижневе аудиторне навантаження (разом із заняттями позакредитної

дисципліни «Фізичне виховання») не перевищує 30 годин. З урахуванням тривалості теоретичного навчання, обов'язкової практичної підготовки, семестрового контролю та виконання індивідуальних завдань, річний бюджет часу студента складає 1800 годин.

Визначення вибірових дисциплін навчального плану (вибір студента) відповідає принципам альтернативності. Для кожної дисципліни навчального плану підготовки бакалавра складені робочі програми з урахуванням розподілу часу та відповідно до вимог галузевих нормативних документів, потреб ринку праці та задоволення питань безперервності, послідовності та ступеневості підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика.

Експертна комісія відзначає наявність усіх документів, згідно з якими здійснюється освітній процес, а також відповідність змісту навчальних планів підготовки здобувачів освітньо-професійної програми Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Всі документами, затверджені та введені у дію у встановленому порядку.

Зміст підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та організація навчального процесу в Харківському національному університеті радіоелектроніки відповідають державним вимогам за основними показниками.

4 ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ І ВИКОРИСТАННЯ ВИПУСКНИКІВ

Основним документом, який регламентує якісну підготовку фахівців в університеті, є «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті радіоелектроніки» (наказ №105 від 02.03.2018 р.), складовою якого є внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності.

Для перевірки рівня фахової підготовки та проведення акредитації бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка згідно з наказом ХНУРЕ №145 від 13.03.2019 р. «Про додаткові заходи щодо підготовки до акредитації ОПП Економічна кібернетика» та наказами № 162 від 01.04.2019 р. та № 230 від 08.05.2019 р. було призначено виконання комплексних контрольних робіт (ККР) з наступних дисциплін:

- обов'язкові компоненти. Природничо-наукові (фундаментальні) дисципліни: «Стратегічне управління», «Ризикологія». Дисципліни професійної і практичної підготовки: «Макроекономіка», «Фінанси підприємства», «Економічна кібернетика», «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства»;

- вибірові компоненти. Дисципліни професійної та практичної підготовки: «Фінанси».

Абсолютна успішність за результатами ККР складають 100 %, показники якісної успішності бакалаврів – 73,60 % (середній бал 4,10 за національною

шкалою). Результати контролю залишкових знань студентів із зазначених дисциплін засвідчують належний рівень фахової підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика.

За результатами заліків та іспитів останньої екзаменаційної сесії студентів, що навчаються за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика, абсолютна успішність студентів – 100,00 %, якісна успішність – 75,93 % (середній бал 4,22 за національною шкалою).

Для більш детального аналізу рівня засвоєння студентами навчальних дисциплін, експертною комісією були проведені комплексні контрольні роботи. Показники абсолютної успішності за результатами виконання ККР складають 100 %, показники якісної успішності – 72,41 %, середній бал 3,92.

Порівняльний аналіз отриманих результатів ККР у присутності експертної комісії та результатів самоаналізу дає розбіжність у середньому не більш 1,19%, що є допустимим відповідно до вимог щодо акредитації підготовки бакалаврів та свідчить про достатній рівень засвоєння знань студентами з дисциплін, за якими проводились ККР.

Тематика та рівень виконання курсових проектів студентів відповідає ОПП Економічна кібернетика.

Практичні навички роботи студенти отримують протягом навчання та під час проходження навчальної, виробничої та передатестаційної практик, на яких ознайомлюються з сучасними методами та засобами навчання, інформаційно-комп'ютерними технологіями роботи. Курсові проекти є початком професійної роботи бакалаврів, а їх виконання є завершенням певної теоретичної дисципліни та, водночас, підготовкою до виконання практичної частини атестаційної роботи бакалавра.

В ХНУРЕ щорічно проводиться ярмарок вакансій, де студенти-випускники знаходять місця роботи. Крім того, відповідно до отриманої кваліфікації випускники мають можливість працевлаштування на державних та приватних підприємствах, які надсилають замовлення для даної спеціальності, а також запрошуються до вступу в аспірантуру та, в подальшому, до викладацької роботи. З випускниками підтримується зв'язок, вивчаються та аналізуються відгуки підприємств, де працюють випускники.

Показники екзаменаційної сесії, що передувала акредитації, підтвержені експертною перевіркою залишкових знань студентів з професійних та практичних дисциплін, показують належний рівень підготовки фахівців. Якість підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика відповідають вимогам МОН України за основними показниками.

5 ВІДОМОСТІ ПРО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Порядок організації освітнього процесу в університеті визначається відповідно до законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», державних стандартів освіти, Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Освітній процес забезпечує можливість: здобуття студентом знань, умінь і навичок у гуманітарній, соціальній, науково-природничій і технічній сферах; інтелектуального, морального, духовного, естетичного і фізичного розвитку, що сприяє формуванню знаючої, вмілої та вихованої особистості.

Освітній процес у ХНУРЕ базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, послідовності та безперервності, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, інших громадських та релігійних організацій.

Навчальний процес в університеті здійснюється у таких формах: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи. Основними видами навчальних занять є: лекції; лабораторні, практичні та семінарські заняття; консультації.

Управління освітнім процесом в університеті – це планомірний вплив на його зміст, структуру, передумови ефективності з метою забезпечення високого рівня професійного становлення й особистісного зростання майбутнього фахівця, його науково-теоретичної та практично-методичної підготовки.

З метою ефективного контролю виконання навчального плану в університеті розробляється графік навчального процесу, який затверджується ректором. Графік навчального процесу і розклад занять, за якими працюють викладачі кафедр та студенти, розробляються своєчасно з урахуванням оптимального використання лабораторних приміщень і навантаження викладачів.

Контроль за освітнім процесом та його оцінювання в ХНУРЕ базується на наступних принципах: систематичність, об'єктивність, всебічність. В організації навчального процесу підготовки магістрів застосовуються наступні контрольні заходи: поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студентів з певних розділів (тем) навчальної програми, а також до виконання конкретних завдань. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання знань студентів визначаються відповідною кафедрою. Для ведення поточного контролю в університеті використовується електронний журнал, в який згідно з наказом по університету, викладачі 2 рази на семестр заносять результати оцінювання студентів за контрольними точками.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання студентів на певному освітньому рівні або на окремих його етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль і державну атестацію студента.

Навчально-методичне забезпечення навчального процесу включає: стандарт вищої освіти, освітньо-професійна програма, засоби діагностики якості вищої освіти (модульні контрольні завдання з дисциплін та комплексні контрольні завдання), навчальний план, програми та робочі програми навчальних дисциплін, програми усіх видів практик, підручники, навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до практичних і лабораторних занять, індивідуальні семестрові завдання для самостійної та навчально-дослідницької роботи студентів, контрольні завдання до практичних і лабораторних занять, методичні матеріали до проходження усіх видів практик.

Згідно з навчальним планом підготовки бакалаврів за ОПП Економічна кібернетика передбачено дисципліни обов'язкові (нормативні) циклу професійної та практичної підготовки, вибіркові циклу соціально-гуманітарної, а також професійної та практичної підготовки.

На основі навчального плану підготовки бакалавра розроблені робочі програми з усіх дисциплін, передбачених навчальним планом. Робочі програми укладені за стандартними вимогами і містять мету і завдання дисципліни, тематичний план, зміст програми за темами, план практичних (семінарських) занять, лабораторних робіт, завдання для самостійної роботи, критерії оцінювання. Робочі програми схвалені на засіданнях кафедр, які здійснюють підготовку здобувачів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика, та затверджені методичною комісією факультету інформаційно-аналітичних технологій та менеджменту.

Згідно з робочими програмами викладачами кафедри, які проводять підготовку бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика, розроблено повний комплект документів, які потрібні для забезпечення якісного навчання фахівців: плани проведення практичних занять, завдання для лабораторних робіт, дидактичні матеріали до самостійної роботи студентів.

Всі навчально-методичні видання кафедри мають добре опрацьований викладачами та корисний для студентів методичний матеріал (списки рекомендованої літератури до дисципліни, переліки джерел для самостійного вивчення студентами, завдання та запитання для самоперевірки тощо). Загалом лабораторні, практичні заняття і курсові роботи (проекти) у повному обсязі забезпечені необхідною для їх виконання методичною документацією.

Всі дисципліни забезпечені навчально-методичними матеріалами та засобами – підручниками, навчальними посібниками, комп'ютерними програмами, методичними вказівками і завданнями для виконання поточних і підсумкових контрольних робіт. Для перевірки рівня знань студентів з кожної дисципліни розроблено пакет комплексних контрольних робіт.

Для проведення слайд-лекцій з навчальних дисциплін, доповідей-презентацій, захисту курсових робіт (проектів), атестаційних робіт на кафедрі використовуються комплекти мультимедійних засобів.

За останні 5 років викладачами кафедри ЕК підготовлено 75 методичних розробок, видано 31 монографію та 12 навчальних посібників, у тому числі з грифом МОН України. Серед них:

- Соколова Л.В. Маркетинг: краткий курс: учеб. пособ. / Л.В. Соколова, А.Н. Верясова, О.Е. Соколов. – Харьков: СМІТ, 2015. – 170 с.;
- Діденко Є.В. Стратегічне управління. Ч.І: навч. посіб. / Є.В. Діденко. – Харків: ХНУРЕ, 2016. – 184 с.;
- Коюда П.М. Економіка підприємства. Ч. 1: навч. посіб. / П.М. Коюда, О.В. Степанова. – Харків: ХНУРЕ, 2017. – 296 с.;
- Мусиенко В.О. Фондовый рынок и ценные бумаги: теория и практика: учеб. пособ. / В.О. Мусиенко, В.Б. Иванова. – Харьков: ХНУРЭ, 2015. – 228 с.
- Кирий В.В. Прикладні задачі моделювання економічних процесів: навч. посіб. / В.В. Кирий, Н.І. Фастова – Харків: ХНУРЕ, 2015. – 208 с.;
- Коюда П.М., Степанова О.В. Економіка підприємства: навч. посіб., Ч. 2. – Харків: ХНУРЕ, 2018. – 192 с.;
- Гуца О.М. Моделювання бізнес-процесів: монографія / О.М. Гуца, Ю.В. Овсюченко. – Харків: ХНУРЕ. – 2019. – 108 с.
- Полозова Т.В. Формування інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства: монографія / Т.В. Полозова. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 592 с.;
- Гуца О.Н. Знаниеориентированные технологии для решения организационных проблем в бизнесе: монография. / О.Н. Гуца. – Х.: ООО «Компания СМІТ», 2015. – 176 с.;
- Соколова Л.В. Науково-методичне забезпечення моделювання процесу проведення фінансової діагностики підприємства / Л.В. Соколова, О.В. Колісник, Г.М. Верясова, О.Є. Соколов // Управління стійким розвитком економіки: теоретичні і практичні аспекти: кол. монографія / За ред. д.е.н. Прохорової В.В. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2018. – С. 286-294.;
- Актуальные проблемы развития современного предприятия: конкурентность, эффективность, проектный менеджмент: монография / Л.В. Соколова, Т.В. Полозова, А.Н. Верясова, О.Е. Соколов; под общ. ред. д.э.н. профессора Л.В. Соколовой. – Х.: ФОРМ Коряк С.Ф., 2016. – 302 с.;
- Чуб О.І. Інтелектуальний аналіз даних в аналітичній системі Deductor: навчальний посібник / О.О. Петрова, М.В. Новожилова, О.І. Чуб. – Харків: ХНУБА, 2014. – 156 с.;
- Чуб О.І. Багатокритеріальна оптимізація ресурсного забезпечення відновлювальних робіт на інфраструктурних об'єктах: монографія / О.І. Чуб, М.В. Новожилова. – Харків: ХНУМГ імені Бекетова, 2017. – 138 с.;
- Шеховцова Д.Д. Фінансовий облік II: навчально-методичний посібник у структурно-логічних схемах / уклад.: Н.С. Акімова, Л.О. Кирильєва, О.О.Говоруха, Д.Д. Шеховцова; Харк. держ. ун-т харч. та торгівлі – Харків: ХДУХТ, 2016. – 204 с.
- Гурін В.М. Інформаційні системи в економіці: навч. посіб., Ч. 1. – Харків: СМІТ, 2019. – 232 с.
- Гурін В.М. Інформаційні системи в економіці: навч. посіб., Ч. 2. – Харків: СМІТ, 2019. – 104 с.
- Гурін В.М. Інформаційні системи в економіці: навч. посіб., Ч. 3. – Харків: СМІТ, 2019. – 224 с.

Вся наведена література, а також низка підручників, науково-методичних та навчальних посібників і методичних вказівок знаходиться в електронній бібліотеці кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою та у бібліотеці ХНУРЕ і доступна кожному студенту для ознайомлення і використання в навчальному процесі, науковій і практичній роботі.

Викладачі кафедри постійно співпрацюють з бібліотекою університету, приймають участь у оновленні фонду актуальними навчальними підручниками і посібниками, необхідними для засвоєння спеціальних дисциплін. Така співпраця допомагає повністю задовольнити потреби студентів з навчальної літератури для професійно-орієнтованих та спеціальних дисциплін.

Для досягнення належного наукового та методичного рівня навчального процесу, організації самостійної роботи студентів використовується достатній обсяг навчальної, навчально-методичної літератури, а також наукових фахових видань, що містять інформацію про сучасний стан в галузі економіки та інформаційних технологій у бізнесі та сприяють актуалізації відомостей навчального характеру.

Загалом використовуваний викладачами кафедри перелік підручників, навчальних та навчально-методичних посібників відображено у робочій програмі кожної дисципліни.

В навчальному процесі широко використовується також матеріальна база навчально-наукової лабораторії «Моделювання економічних процесів в інфраструктурних галузях», що функціонує під керівництвом докт. екон. наук, проф. Костіна Ю.Д. як дослідницьке середовище бакалаврів, магістрантів, аспірантів та докторантів кафедри економічної кібернетики та управління фінансово-економічною безпекою. Науково-практичні дослідження лабораторії спрямовані на підтримку реформування інфраструктурних галузей економіки України, на підвищення енергетичної безпеки країни та зростання економічної ефективності господарських систем державного та місцевого самоврядування.

Практика є однією з основних форм навчального процесу, спрямованого на підготовку висококваліфікованих фахівців. Організація проведення усіх видів практик здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр у ХНУРЕ базується на «Положенні про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженому наказом Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 р. зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 351 від 20.12.1994 р., і супроводжуються належним методичним забезпеченням.

Зміст практичної підготовки враховує можливості випускової кафедри та угоди про співробітництво з суб'єктами господарювання.

Навчальна практика покликана сформувати у студента за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика знання щодо специфіки майбутнього фаху та отримати первинні професійні уміння і навички із загальнопрофесійних та спеціальних дисциплін.

Метою виробничої практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, формування практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом, технологічним циклом виробництва та бізнес-процесами тощо.

Зміст передатестаційної практики враховує академічні та наукові можливості випускової кафедри, угоди про співробітництво з науково-виробничими закладами, перспективи економічного і соціального розвитку відповідних галузей народного господарства, шляхи удосконалення підготовки здобувачів за напрямом Економічна кібернетика, запити конкретних підприємств та організацій щодо їх потреб у фахівцях даної спеціальності. Передатестаційну практику здобувачі проходять в наукових установах, банках та підприємствах України, з якими кафедра уклала договір про співробітництво та передбачає узагальнення та удосконалення здобутих студентами знань, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом з метою їх підготовки до самостійної трудової діяльності, а також збір матеріалів для виконання атестаційних робіт.

Основним навчально-методичним документом, що визначає проведення практик та регламентує навчальну діяльність студентів і діяльність викладача на практиці, є робочі програми практики. Робоча програма забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практичної підготовки на виробництві, системність, безперервність та послідовність навчання студентів, в ній враховуються особливості і конкретні умови проходження практики. Тривалість навчальної, виробничої та передатестаційної практик бакалаврів за навчальним планом освітньо-професійної програми Економічна кібернетика складає 9 тижнів.

Навчально-методичне забезпечення навчального процесу за дисциплінами робочого навчального плану підготовки бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка дорівнює 100 %. Позитивним у забезпеченні освітнього процесу є формування викладачами комплексів навчально-методичного забезпечення з навчальних дисциплін, розміщення їх у електронній бібліотеці ХНУРЕ та можливість доступу студентів до неї без обмежень.

Таким чином, організація навчального процесу та навчально-методичне забезпечення підготовки бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика відповідають державним акредитаційним вимогам.

6 ВІДОМОСТІ ПРО КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Підготовку бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП Економічна кібернетика забезпечують викладачі п'яти кафедр Харківського національного університету радіоелектроніки.

Науково-педагогічний склад даних кафедр включає викладачів високої кваліфікації, які працюють у сферах економіки та управління, інформаційних технологій, мають видані навчальні посібники і монографії в цих галузях.

Випусковою кафедрою бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка є кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою.

З вересня 2018 р. завідувачем кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою ХНУРЕ є доктор економічних наук, доц. Полозова Т.В.

Протягом періоду роботи на кафедрі, з 1998 року, доц. Полозова Т.В. приймала активну участь у підготовці висококваліфікованих фахівців, вдосконалювала освітній процес на кафедрі, впроваджувала сучасні наукові здобутки у викладання дисциплін для студентів фахової економічної підготовки: «Економічна діагностика», «Фінансовий менеджмент», «Менеджмент проектів», «Економічне обґрунтування проектів», «Фінансово-економічний моніторинг», «Економіка та організація виробництва». Кількість наукових публікацій Полозової Т.В. складає близько 170, більшість з яких опубліковано в фахових виданнях, в тому числі 6 наукових праць опубліковано у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз Scopus і Web of Science, вона є автором або співавтором 13 монографій, 20 методичних розробок до практичних робіт, курсових проектів та атестаційних робіт.

Згідно з наказом ХНУРЕ № 445 від 06.12.2018 р. про призначення проектних груп та керівників проектних груп для бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика була затверджена проектна група у наступному складі:

- Соколова Л.В. – професор кафедри ЕК, докт. екон. наук, професор (керівник);

- Шейко І.А. – доцент кафедри ЕК, канд. екон. наук;

- Мурзабулатова О.В. – ст. викл. кафедри ЕК, канд. екон. наук.

Згідно з наказом ХНУРЕ № 434 від 28.11.2018 р. зі змінами відповідно наказу № 223 від 03.05.2019 р. про призначення груп забезпечення освітніх програм для бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка була затверджена група забезпечення у наступному складі:

- Соколова Л.В. – професор кафедри ЕК, докт. екон. наук, професор;

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

- Полозова Т.В. – завідувач кафедри ЕК, докт. екон. наук, доцент;
- Гришко С.В. – доцент кафедри ЕК, канд. екон. наук, доцент;
- Шейко І.А. – доцент кафедри ЕК, канд. екон. наук.

Кафедра має великий науковий та педагогічний потенціал. Станом на 1 вересня 2018 року на кафедрі працюють:

- п'ять викладачів, що мають науковий ступінь доктора наук;
- чотири викладача, що мають вчене звання професора;
- сімнадцять викладачів, що мають науковий ступінь кандидата наук;
- дванадцять викладачів, що мають вчене звання доцента;
- три Академіка Академії Економічних Наук України (докт. екон. наук, проф. Соколова Л.В., докт. екон. наук, проф. Костін Ю.Д., докт. наук з держуправління, проф. Мельников О.Ф.).

Кафедра також забезпечує підготовку студентів інших спеціальностей з дисциплін «Економіка і бізнес», «Економіка та організація виробництва», «Економічне обґрунтування проектів», «Менеджмент», «Стратегічний менеджмент» та «Бізнес-планування».

Кваліфікаційний рівень професорсько-викладацького складу кафедри забезпечується шляхом стажування та підвищення кваліфікації на підприємствах і організаціях України та інших держав.

Загальна кількість викладачів, що забезпечують навчальний процес підготовки бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика, складає 21 особу, з них 3 – професора; 10 – кандидатів наук, доценти, 1 – кандидат наук на посаді доцента та 1 – кандидат наук на посаді старшого викладача, 3 – старших викладача (штатні співробітники) та 1 – доктор наук, професор (сумісник). Штатна укомплектованість підготовки бакалаврів складає 95 %, з них докторів наук, професорів 14,0 %, кандидатів наук, доцентів 52,0 %. Середній вік штатних викладачів з науковими ступенями і вченими званнями складає 49,4 років.

На цей час навчальний процес на кафедрі економічної кібернетики та управління економічною безпекою забезпечують 34 викладача (30 штатних та 4 сумісники), з них: 4 доктори наук, професори (3 доктори економічних наук та 1 доктор з державного управління), 1 доктор економічних наук, доцент, 12 кандидатів наук, доцентів (8 кандидатів економічних наук та 4 кандидати технічних наук), 3 кандидати економічних наук та 1 кандидат наук з державного управління на посаді доцента, 3 кандидати економічних наук на посаді старшого викладача, 7 старших викладачів без наукового ступеня, 3 асистента без наукового ступеня. Середній вік штатних викладачів з науковими ступенями та вченими званнями на теперішній час становить 54,3 роки.

Всі викладачі постійно підвищують рівень своїх знань, удосконалюють педагогічну майстерність. Викладачі кафедри ЕК систематично (раз на 5 років) проходять підвищення кваліфікації на провідних науково-виробничих підприємствах, у науково-дослідних інститутах та закладах вищої освіти

України та інших країн: Краківський економічний університет (Польща), Малопольська школа Державного управління (Польща), Університет Ювяскюля (Фінляндська республіка), Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, КНУ імені Тараса Шевченка, Харківська міська рада, Департамент економіки та комунального майна, Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова, АТ «БМ БАНК», ТОВ «Авангард М», Науково-Дослідний Інститут технології машинобудування.

Щорічно з метою поліпшення якісних показників викладацького складу, на кафедру економічної кібернетики та управління економічною безпекою до аспірантури зараховуються 1-3 випускники.

Експертною комісією встановлено, що науково-педагогічний колектив випускової кафедри відповідає вимогам щодо акредитації. Професорсько-викладацький склад, що забезпечує в університеті підготовку фахівців за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка має відповідну фахову кваліфікацію. Чисельність та якісний склад науково-педагогічних працівників, що здійснює підготовку фахівців, їх наукова і педагогічна кваліфікація відповідають Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти щодо підготовки фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

7 ВІДОМОСТІ ПРО КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Освітня діяльність з підготовки бакалаврів забезпечується матеріально-технічною базою університету, яка відповідає ліцензійним вимогам та нормам санітарно-епідеміологічної служби, пожежної інспекції, охорони праці тощо.

До складу приміщень, які використовуються в навчальному процесі, входять аудиторії для проведення лекцій, практичних занять, навчальні лабораторії та класи, оснащені сучасним обладнанням та комп'ютерною технікою, зали інформаційно-обчислювального центру (ІОЦ), мультимедійні аудиторії, читальні та спортивні зали корпусів: «А», «В», «Г», «Е», «Ж», «З», «І», які розташовані за адресою м. Харків, просп. Науки, 14. У корпусах «А» та «Е» розташована бібліотека з читальними залами, у корпусі «Г» – спортивна зала, у корпусі «Ж» – їдальня, яка включає 2 зали. Кількість аудиторій для проведення лекцій, семінарських і практичних занять в університеті складає 131.

Керівництво університету постійно вдосконалює та розвиває матеріально-технічну базу: створюються нові лабораторії; здійснюється придбання сучасної техніки та обладнання; за планом виконується ремонт приміщень аудиторного фонду, приміщень для науково-педагогічних працівників, читальних залів бібліотеки, гуртожитків, їдалень, буфетів, медичного пункту.

За останні роки ремонт виконано у всіх навчальних приміщеннях, які використовуються для проведення лекцій, практичних і семінарських занять. Згідно з загальним університетським планом виконуються ремонти у приміщеннях навчальних лабораторій кафедр.

Для організації навчального процесу – проведення лабораторних занять і проходження практик студентами – університет заключає договори з профільними підприємствами Харківського регіону та України, а також інших країн. Така практика дозволяє заздалегідь орієнтувати студентів на майбутні місця роботи.

Велика увага приділяється вдосконаленню та розвитку наукових лабораторій, їх комплектації сучасною комп'ютерною технікою та програмним забезпеченням, обладнанням, що забезпечує можливість студентам займатися науковими дослідженнями. Постійно поліпшуються бази для подальшого розвитку фізичного виховання та спорту, художньої самодіяльності, медичного обслуговування. У жовтні 2010 р. відкрито спортивний майданчик з сучасним штучним покриттям.

Санітарно-технічний стан будівель, приміщень та споруд, а також їх експлуатація відповідає вимогам нормативних документів.

Форма власності всіх будівель університету – державна.

Кафедри, які приймають участь в підготовці бакалаврів, мають необхідну матеріально-технічну базу для проведення навчального процесу та науково-дослідної роботи. Кафедральні лабораторії та аудиторії обладнані сучасними засобами навчання, у тому числі мультимедійним обладнанням. Для забезпечення вільного доступу до науково-методичних матеріалів комп'ютерні лабораторії всіх кафедр університету об'єднані у єдину локальну мережу.

Для матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності з підготовки бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика використовуються мультимедійна навчальна лабораторія Економічної кібернетики (ауд. 202-і, площею 58,0 м²), та мультимедійна спеціалізована навчальна лабораторія Управління фінансово-економічною безпекою (ауд. 201-і, площею 43,4 м²), та комп'ютерні класи корпусу «А», (ІОЦ, ауд. 151-1, площею 43,7 м², 165-3, площею 60,5 м²). Крім того, для підготовки використовуються аудиторії корпусу «И» та корпусу «А» університету: ауд.311-і, площею 37,9 м², ауд.318-і, площею 34 м², ауд.322-і, площею 34 м², ауд.327-і, площею 34 м², ауд. 146, площею 83,1 м², ауд. 145, площею 57,8 м², ауд.147, площею 33,6 м², ауд.366, площею 49,3 м², ауд.301, площею 222,7 м², ауд 283, площею 37,6 м².

Комп'ютерна техніка, що використовується в навчальному процесі, має строк експлуатації не більше 8 років, що відповідає п. 34 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти.

Кожна з кафедр університету має приміщення для науково-педагогічного та навчально-допоміжного персоналу, всі приміщення відповідають сучасним вимогам, багато з них оснащені комп'ютерами, що поліпшує умови праці викладачів. Практично всі профільюючі кафедри мають у своєму складі науково-дослідні лабораторії, що дозволяє організувати постійну науково-дослідну роботу як самих викладачів, так і студентів.

Для організації навчального процесу підготовки бакалаврів згідно з навчальним планом в університеті використовуються загально-університетські аудиторії та лабораторії, зали ІОЦ ХНУРЕ, приміщення кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою та спеціалізовані кабінети кафедр філософії та іноземних мов.

Матеріально-технічною базою підготовки бакалаврів за напрямом Економічна кібернетика є навчальна мультимедійна лабораторія економічної кібернетики і навчально-наукова лабораторія «Моделювання економічних процесів в інфраструктурних галузях», які використовуються для проведення лекційних занять, виконання лабораторних та практичних робіт, курсових проектів та атестаційних робіт.

Встановлене на комп'ютерах програмне забезпечення активно використовується студентами під час виконання лабораторних та практичних робіт, в курсовому проектуванні та при виконанні атестаційних робіт. Студенти мають можливість для самостійної роботи на персональних комп'ютерах поза розкладом учбових занять.

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою для підготовки бакалаврів за міжнародними дистанційними програмами навчання має можливість застосування Internet-технологій, відокремлених порталів доступу до міжнародних інформаційних центрів та бібліотек. Навчальний процес забезпечується мультимедійними лекційними аудиторіями університету та мультимедійним обладнанням кафедри.

Харківський національний університет радіоелектроніки для забезпечення якісної підготовки студентів має достатньо розвинуту соціальну інфраструктуру. Студенти, які не мешкають у Харкові, та іноземні студенти протягом всього навчання за бажанням проживають у гуртожитках, мають можливість займатися у спортивних секціях, приймати участь у художній самодіяльності (власний студентський клуб).

В університеті працюють їдальні, буфети, кафе. Медичний пункт університету оснащений сучасним обладнанням, його персонал має високу кваліфікацію.

Студенти, які навчаються у ХНУРЕ, повністю забезпечуються гуртожитком. Кількість гуртожитків складає 6, загальною площею 42667,2 м², один з них (№ 1) розташований поблизу навчальних корпусів університету.

Особливу увагу керівництво ХНУРЕ приділяє створенню сучасних побутових умов для проживання як іноземних, так і вітчизняних студентів.

Експертна комісія констатує, що площа наявних приміщень цілком відповідає діючим нормам з урахуванням її функціонального призначення. Усі приміщення, що використовуються, є власністю Харківського національного університету радіоелектроніки. Комісія також відзначає

достатній рівень матеріально-технічної бази навчального процесу, який дозволяє дотримуватись державних вимог щодо якості освіти та забезпечувати підготовку бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та фахівців за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика спеціальності 051 Економіка за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

8 ВІДОМОСТІ ПРО ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Наукова бібліотека, як структурний підрозділ ХНУРЕ (далі – НБ ХНУРЕ), здійснює бібліотечно-інформаційну підтримку навчальної, наукової, освітньої, виховної діяльності університету. НБ ХНУРЕ задовольняє інформаційні потреби користувачів, виявляє та досліджує нові джерела інформації, впроваджує в практику нові технології, надає сучасні сервісні послуги, проводить науково-методичну роботу у книгознавчих та інформаційно-бібліографічних напрямках.

Для здійснення бібліотечно-інформаційної підтримки навчальної, наукової, освітньої, виховної діяльності університету та задоволення інформаційних потреб усіх учасників освітнього процесу НБ ХНУРЕ впроваджує в практику нові технології, надає сучасні сервісні послуги, використовує власні та світові джерела інформації. Наукова бібліотека комплектується за профілем університету.

Інформаційні ресурси бібліотеки сьогодні представлені як на традиційних паперових носіях, так і в електронному вигляді:

- фонд: 624 249 (121 339 назв) навчальних, наукових та довідкових книжкових видань та 609 назв (52 155 екз.) періодичних видань (серед яких журнали наукового та прикладного фахового спрямування);

- цифрова колекція повнотекстових матеріалів: близько 18 тис. найменувань документів (з них близько 11 тис. навчально-методичних).

Університетом сплачено доступ до онлайн-баз даних:

- правової БД «Ліга: Закон» (1 397 781 офіційних матеріалів державного значення);

- електронних версій підручників видавництва ЦУЛ – «Центр учбової літератури» (1 199 електронних версій підручників).

У 2018 році започаткована передплата журналу Journal of Nanoparticle Research видавництва Springer Netherland (доступ до 20 томів/152 частини).

Доступ до цих колекцій надається в електронному читальному залі бібліотеки та з будь-якого комп'ютеризованого місця університету.

З 1 листопада 2017 року до 31 жовтня 2018 року ХНУРЕ мав безкоштовний доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science (відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 19.09.2017 р. № 1286 «Про надання доступу вищим навчальним закладам і науковим

ХНУРЕ мають можливість доступу до фондів і електронних ресурсів 26 бібліотек вищих навчальних закладів Харкова, які приєдналися до проекту.

Вся навчально-методична література, яка розроблена викладачами кафедр, а також низка підручників, довідників, стандартів, науково-методичних і навчальних книжок сторонніх авторів знаходиться в електронній бібліотеці університету і кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, доступна кожному студенту для ознайомлення і використання в навчальному процесі, науковій і практичній роботі. Для забезпечення освітнього процесу найсучаснішими даними фонд бібліотеки ХНУРЕ та кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою постійно поповнюється за рахунок зарубіжних та вітчизняних періодичних видань.

Інформаційне забезпечення освітнього процесу з напряму підготовки 6.030502 Економічна кібернетика відповідає Ліцензійним умовам надання освітніх послуг фахівців за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика спеціальності 051 Економіка за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

9 ОПИС ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Система внутрішнього забезпечення якості освіти у ХНУРЕ розроблена і діє на підставі Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (стаття 16. Система забезпечення якості вищої освіти) та на принципах, викладених у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти і національному стандарті України «Системи управління якістю» ДСТУ ISO 9001:2009.

9.1. Визначення принципів та процедур забезпечення якості освітнього процесу:

- принципи забезпечення якості освітнього процесу;
- процедури забезпечення якості освітнього процесу;
- вдосконалення системи забезпечення якості освітнього процесу.

9.2. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм.

В університеті відповідно до стратегічної програми розвитку партнерських відносин з підприємствами України до процедури формування та перегляду варіативної частини навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти активно залучаються представники тих підприємств, які є потенційними роботодавцями для випускників університету.

На першому етапі завідувач кафедри разом з партнерами промислової галузі спільно визначають оптимальну множину професійних та соціально-особистісних компетенцій випускників за спеціальністю або освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою їх підготовки, а також перелік потенційних посад для випускників.

Після цього, з урахуванням узгодженої з науково-методичною комісією галузі знань компетентносної моделі фахівця за спеціальністю або освітньо-

професійною (освітньо-науковою) програмою, завідувач кафедри спільно з представниками підприємств розробляє компетентнісну модель фахівця для формування варіативної частини стандарту Університету (варіативна частина ОПП) за даною спеціальністю або освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою. При цьому для кожної ОПП (ОНП) в межах однієї спеціальності повинні чітко відрізнитись визначальні компетентнісні характеристики випускника кафедри.

Варіативна частина професійно-практичної підготовки навчального плану здобувача вищої освіти, сформована на попередньому кроці, вноситься до проекту навчального плану, який затверджується відповідно до процедури формування та перегляду навчальних планів підготовки здобувачів, затвердженої в університеті.

Вибіркові навчальні дисципліни встановлюються Університетом залежно від специфіки фахової підготовки, вводяться для реалізації освітніх і кваліфікаційних потреб студента для посилення його конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці.

Місце і значення вибіркової навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань, вмінь та навичок визначаються робочою програмою дисципліни. Робочі програми вибіркової навчальної дисципліни складаються відповідною профілюючою кафедрою університету на підставі варіативних частин освітньої програми підготовки. В університеті процедура оновлення робочих програм вибіркової навчальної дисципліни повинна проводитись не рідше, ніж раз на 3 роки.

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни формується випусковою кафедрою відповідно до процедури формування та перегляду робочих програм навчальних дисциплін, затвердженої в університеті, та подається до розгляду методичною комісією профілюючої кафедри.

Важливим фактором, що впливає на якість підготовки фахівців, є формування завдань на курсове проектування та підготовку атестаційних робіт бакалаврів і магістрів спільно з представниками підприємств.

В університеті запроваджено практику узгодження завдань на курсові роботи (проекти), що виконуються студентами першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти та завдань на підготовку атестаційних робіт бакалаврів і магістрів з представниками підприємств. Атестаційні роботи магістрів можуть також виконуватись за реальними завданнями, отриманими від підприємств.

Випускові кафедри наповнюють банк даних реальними завданнями від компаній для виконання цих завдань студентами під час курсового проектування та виконання атестаційних робіт бакалаврів і магістрів.

До складу кафедральних комісій з захисту курсових робіт (проектів) та до складу атестаційних комісій для атестації здобувачів освітніх ступенів бакалавр та магістр включаються представників компаній та підприємств.

9.3. Оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників.

Якісні характеристики підготовки здобувачів певного рівня вищої освіти визначаються умовами забезпечення державної гарантії якості вищої освіти, результатами освітньої діяльності та організацією наукової роботи.

До умов забезпечення державної гарантії якості вищої освіти належать: виконання навчального плану за переліком навчальних дисциплін, їх обсягом і формами контролю; підвищення кваліфікації викладачів за останні 5 років; чисельність викладачів постійного складу, які займаються вдосконаленням науково-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників і навчальних посібників.

Результати освітньої діяльності складаються з рівня знань (успішності та якості) за наступними циклами дисциплін: гуманітарної та соціально-економічної підготовки, природничо-наукової і фахової підготовки.

До організації наукової роботи належить наявність в університеті наукових підрозділів, участь студентів в науковій роботі.

Контрольне тестування – це контрольний захід, який проводиться з метою незалежного контролю якості навчального процесу. Контрольні тестування можуть проводитися у формі контролю залишкових знань або підсумкового тестування при проведенні семестрового екзамену.

Перелік дисциплін, для яких здійснюється контроль залишкових знань та порядок проведення контрольних тестувань, визначаються відповідно до Положення про контроль залишкових знань студентів у ХНУРЕ.

Перелік дисциплін, за якими проводяться підсумкові контрольні тестування в рамках семестрового екзамену, визначається профілюючими кафедрами на підставі навчального плану та затверджується при формуванні робочого навчального плану на поточний навчальний рік.

Тести для підсумкового контрольного тестування складаються провідним лектором з дисципліни відповідно до затвердженої робочої програми.

Тести для контрольного тестування мають пройти апробацію у системі OpenTEST2 та отримати експертний висновок у Тестовому центрі ХНУРЕ.

Шкала оцінювання та спосіб перерахунку тестової оцінки у шкалу ЕКТС затверджується першим проректором.

Контрольні підсумкові тестування проводить провідний лектор з використанням системи OpenTEST2 у спеціалізованих тестових класах у присутності персоналу Тестового центру або комп'ютерних класах кафедр та інформаційно-обчислювального центру університету у присутності представників навчального відділу ХНУРЕ або відповідних деканатів.

Перерахована тестова оцінка за підсумкове контрольне тестування використовується як оцінка за екзамен при розрахунку рейтингової оцінки з дисципліни.

Графік проведення контрольних тестувань залишкових знань складає навчальний відділ разом з Тестовим центром.

Метою рейтингової системи оцінювання освітньої та науково-технічної діяльності кафедр і факультетів є визначення слабких місць в організації освітнього процесу та проведенні наукових досліджень, виявлення позитивних та негативних тенденцій розвитку та встановлення тематичних напрямів

діяльності кафедр, що потребують прийняття адекватних управлінських рішень. Вирішення цього системного завдання базується на щорічному аналізі основних показників з головних напрямів діяльності кафедр і факультетів університету.

В якості основи вибору показників для розрахунків рейтингів було покладено Перелік показників розвитку закладів вищої освіти (ЗВО), рекомендований МОН України, Показники рейтингу «Топ-200. Україна», рішення Вченої ради університету.

Методика рейтингового оцінювання діяльності кафедр регламентується Положенням про систему рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації згідно з наказами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 1475 від 20.12.2011 р. «Про затвердження Положення про національну систему рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції 10.01.2012 р. за № 18/2033, № 1185 від 24.12.2009 р. «Про апробацію системи рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів у 2008/09 навчальному та 2009 календарному роках».

Обрані показники розподілено за основними тематичними напрямками: презентація здобутків на міжнародному рівні, презентація здобутків на національному рівні, доступ до вищої освіти, організаційна структура та управління, науковий та науково-педагогічний потенціал, підготовка кадрів, інтеграція науки і вищої освіти, результативність підготовки здобувачів, фінансові ресурси, інформаційні ресурси, інноваційні технології навчання, співпраця з роботодавцями.

Для розрахунку рейтингів кафедр і факультетів покладено наступні принципи: відсутність прямої залежності між показниками; охоплення основних напрямків діяльності кафедри; відсутність зміни підходів до їх визначення та принципом: «Враховувати те, що має вимір. Вимірювати те, що має значення».

Для збору інформації, ведення первинної бази та розрахунку рейтингів у складі ІАС «Університет» створено підсистему «Рейтинг кафедр і факультетів». Центр інформаційних систем і технологій здійснює обробку інформаційних ресурсів, виконує розрахунок рейтингів згідно з вимогами та формулами розрахунку рейтингових індикаторів та передає їх до ректорату, Вченої ради університету, де проводиться їх аналіз. Результати аналізу є основою для прийняття відповідних рішень з метою координації діяльності усіх підрозділів університету, яка спрямована на підвищення якості підготовки фахівців.

Рейтинг кафедр встановлюється окремо для випускаючих і не випускаючих кафедр. Основу методології системи рейтингового оцінювання становить аналіз результатів діяльності кафедр та їх ранжування на рейтинговій шкалі.

Показники первинної інформаційної бази мають абсолютний вимір, вони є даними для обчислення рейтингових індикаторів і поділяються на дві групи: змістовні та порівнянності, які забезпечують сумісність та порівнянність суб'єктів ранжування – кафедр – незалежно від їх чисельності та напряму підготовки фахівців. Змістовні показники покладені в основу визначення рейтингових індикаторів. Показники порівнянності вживаються для

забезпечення сумісності та порівнянності діяльності кафедр. Формування показників первинної інформаційної бази є суттєво важливим для забезпечення якості результатів і забезпечення довіри до рейтингів. Вимоги базуються на використанні достовірних, об'єктивних та точних даних, які підтверджуються відповідними документами за підписами керівників підрозділів.

Показники первинної інформаційної бази за навчальний рік репрезентуються у вигляді уніфікованої електронної таблиці.

Рейтинговий індикатор – параметр, на підставі якого формуються всі наступні критерії в ієрархічно організованій послідовності параметрів змістовної складової моделі, забезпечує рівні умови для всіх кафедр і відповідає принципам їх сумісності та порівнянності.

Рейтингові індикатори мають бути прозорими й відкритими стосовно цілей і методології, яка використовується для побудови системи рейтингового оцінювання, бути контрольованими і забезпечувати необхідну валідність та релевантність. Надається перевага рейтинговим індикаторам, які вимірюють результати порівняно з рейтинговими індикаторами, які вимірюють потенціал.

9.4. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Метою підвищення кваліфікації та стажування є вдосконалення професійної підготовки працівника шляхом поглиблення і розширення його професійних знань, умінь і навичок, набуття досвіду виконання завдань та обов'язків у межах відповідної спеціальності.

Відповідно до закону «Про вищу освіту» науково-педагогічні працівники мають проходити процедуру підвищення кваліфікації та стажування не рідше ніж один раз на п'ять років.

Науково-педагогічні працівники можуть проходити стажування у закладах вищої освіти, наукових, освітньо-наукових установах та організаціях як на Україні, так і за кордоном. Проходження процедури підвищення кваліфікації за межами України здійснюється відповідно до Положення про навчання студентів та аспірантів, стажування наукових і науково-педагогічних працівників у провідних ЗВО та наукових установах за кордоном, затвердженого постановою КМУ № 411 від 13.04.2011 р., а також фізичними і юридичними особами на підставі договорів, укладених з іноземними ЗВО, науковими та іншими установами.

Проходження науково-педагогічними працівниками підвищення кваліфікації та стажування організовується відповідно до плану-графіку, що складається начальником навчально-методичного відділу строком на 3 роки та затверджується ректором. При цьому перелік підприємств для стажування формується за поданням кафедр та узгоджується з відділом практики «Центр-Кар'єра». Терміни проходження підвищення кваліфікації та стажування, позначені у плані-графіку, враховуються при складанні або коригуванні розкладу навчальних занять. Проходження працівниками підвищення кваліфікації та стажування здійснюється на підставі договорів, що укладаються між університетом та закладами, де працівники проходять підвищення кваліфікації або стажування.

Підвищення кваліфікації та стажування може бути організовано за такими видами: довгострокове підвищення кваліфікації, короткострокове підвищення кваліфікації (семінари, тренінги, вебінари, «круглі столи», тощо), стажування.

Навчальні плани та програми довгострокового і короткострокового підвищення кваліфікації розробляються структурними підрозділами, в яких працівники проходять навчання, ухвалюються вченими радами і затверджуються керівниками установ, які здійснюють підвищення кваліфікації.

Стажування проводиться за індивідуальним навчальним планом, що розробляється структурним підрозділом, в якому працівник проходитиме стажування, і затверджується керівником установи, яка його здійснює.

Працівник направляється на проходження підвищення кваліфікації або стажування за наказом ректора відповідно до вищезазначених плану-графіка та договору. Успішне завершення процедури підвищення кваліфікації або стажування засвідчує результат підсумкового контролю і відповідний документ про післядипломну освіту (диплом, сертифікат, свідоцтво). Працівники, які пройшли процедуру підвищення кваліфікації або стажування, повинні протягом двох тижнів скласти звіт за затвердженою формою, наведеною у Положенні про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників у ХНУРЕ.

Звіт про підвищення кваліфікації та стажування заслуховується на засіданні структурного підрозділу університету, на якому розглядається питання про його затвердження або відхилення, надаються висновки, відповідні рекомендації (за потреби). Відповідний запис заноситься до звіту, який підписується працівником, керівником структурного підрозділу та затверджується ректором.

Навчально-методичний відділ проводить аналіз та вносить пропозиції керівнику щодо подальшого використання результатів підвищення кваліфікації або стажування в організації освітнього процесу та наукової діяльності.

9.5. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою.

Загальні вимоги та мінімальні нормативи забезпечення підготовки здобувачів за рівнями вищої освіти встановлюються для кадрового, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу і визначаються ліцензійними умовами надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.

Кадрове забезпечення визначається інформацією про якісний склад науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес за спеціальністю або ОПП (ОНП) та інформацією про якісний склад профілюючої (профілюючих) кафедри за спеціальністю або ОПП (ОНП).

Матеріально-технічне забезпечення визначається інформацією про наявність навчально-лабораторних приміщень для занять студентів, інформацією про комп'ютерне забезпечення та інформацією про соціальну інфраструктуру.

Навчально-методичне забезпечення визначається наявністю освітньо-професійної програми (переліку компетентностей випускника); навчальних і робочих програм дисциплін, планів семінарських та практичних занять, завдань для лабораторних робіт, дидактичного матеріалу для самостійної роботи студентів; методичних вказівок з виконання курсових робіт (проектів) та атестаційних робіт; пакетів комплексних контрольних робіт для перевірки знань гуманітарної, соціально-економічної, природно-наукової, професійної та практичної підготовки; програм практик; критеріїв оцінювання знань і вмінь студентів.

Інформаційне забезпечення визначається забезпеченістю студентів підручниками і навчальними посібниками, посадковими місцями у читальних залах, забезпеченістю читальних залів періодичними виданнями, доступом викладачів і студентів до Інтернету.

Контроль за дотриманням ліцензійних умов здійснюють органи ліцензування, Національне агентство із забезпеченням якості вищої освіти МОН України шляхом проведення планової та позапланової перевірки. Планова перевірка дотримання ліцензійних умов проводиться не частіше ніж один раз на рік. Порядок здійснення контролю за дотриманням ліцензійних умов затверджується МОН України.

Для запобігання фактам порушення ліцензійних умов надання освітніх послуг внутрішня система забезпечення якості передбачає процедури самоконтролю кадрового, матеріально-технічного навчально-методичного забезпечення освітнього процесу за спеціальностями або ОПП (ОНП), спеціалізаціями. Вказані процедури самоконтролю реалізуються відповідальними особами профілюючих кафедр два рази на навчальний рік. Результати зіставлення фактичних параметрів самоконтролю з нормативними показниками; заходи і терміни усунення виявлених невідповідностей розглядаються на засіданнях профілюючих кафедр і відображаються у звіті кафедри за навчальний рік, а також обговорюються на засіданнях Вченої ради факультету.

9.6. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.

Для ефективного управління освітнім процесом в університеті використовується інформаційно-аналітична система «Університет», розробку, впровадження та технічну підтримку якої здійснює Центр інформаційних систем та технологій. Функціонал ІАС «Університет» реалізовано згідно із Законом України «Про вищу освіту», наказами ректора, іншими нормативно-правовими документами.

ІАС «Університет» є сукупністю програмних модулів, підсистем, сервісів, які формують інформаційний простір Університету.

Головною метою ІАС «Університет» є:

- організація централізованого зберігання даних підсистем, їх впорядкування, обробка для забезпечення їх цілісності та несуперечності;
- забезпечення розмежування рівнів прав доступу до інформації різних категорій користувачів згідно з чинним законодавством України та посадовими інструкціями співробітників Університету;

- автоматизоване формування різних форм звітності та поточних документів;
- можливість швидкого пошуку та надання інформації за офіційними запитами державних відомств згідно з чинним законодавством України;
- уніфікація та стандартизація форм звітів та розпорядчих документів;
- автоматизація окремих видів діяльності структурних відділів університету;
- моніторинг якості навчального процесу: відстеження поточного стану та накопичених статистичних даних для подальшого аналізу.

9.7. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату при реалізації освітнього процесу підготовки першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

Метою системи запобігання та виявлення академічного плагіату (далі – Система) є запобігання потрапляння в публічні бази даних авторських наукових, науково-методичних та атестаційних робіт, що мають високу оцінку плагіату.

Система розповсюджується на наукові та науково-методичні праці учасників освітнього процесу, атестаційні роботи здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів освіти.

Завдання Системи для попередньо розміщених у базі даних матеріалів:

1) ідентифікація фактів (видів) плагіату: копіювання тексту або його фрагментів, переформулювання або перефразування ідеї, компіляція опублікованих фрагментів за допомогою хмарних додатків («Etxt Антиплагиат» (etxt.ru), «Advego Plagiatus» (advego.ru/plagiatus/), «Shingles Expert», Інтернет-сервіс «Антиплагиат» (antiplagiat.ru), «Плагіаризма.Ru» (plagiarisma.ru), ATutor (<http://dltntu.edu.ua/ap>);

2) метричне оцінювання рівня оригінальності тексту: більше 75% – високий (наукові та науково-методичні роботи), більше 50% – допустимий (атестаційні роботи); менше 50% – неприйнятний (потребує доопрацювання);

3) регуляторні дії Системи щодо управління якістю публікацій: online інформування автора про прийнятність тексту для подальшого розгляду матеріалів експертами; видача рекомендацій автору щодо доопрацювання тексту з урахуванням отриманих оцінок і зауважень; відмова автору в подальшому розгляді матеріалів, що мають неприйнятний рівень оригінальності тексту (високий рівень академічного плагіату).

Запобігання академічного плагіату проводиться шляхом:

- розробки, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у наукових та науково-методичних працях матеріали;

- ознайомлення науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників університету, осіб, які навчаються, з документами, що унормовують запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за академічний плагіат;

- виявлення академічного плагіату.

Експертна комісія констатує, що система забезпечення якості освітньої діяльності ХНУРЕ та випускової кафедри економічної

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

кібернетики та управління економічною безпекою сприяє забезпеченню якісної підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка і повністю відповідає державним вимогам акредитації освітніх послуг в сфері вищої освіти.

10 ХАРАКТЕРИСТИКА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИПУСКОВОЇ КАФЕДРИ

У науковій роботі кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою беруть участь викладачі кафедри, докторанти та аспіранти, а також студенти. Систематично виконуються науково-дослідні роботи, підтримуються міжнародні зв'язки з зарубіжними партнерами, діють науково-методичні семінари, здійснюється науково-дослідна робота студентів, проводиться підготовка спеціалістів вищої кваліфікації – магістрів, аспірантів, докторантів.

Основні наукові дослідження кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою виконуються за напрямом «Розробка ефективних економічних рішень на підставі застосування економіко-математичних методів, моделей та інформаційних технологій», науковий керівник – докт. екон. наук, доц. Полозова Т.В.

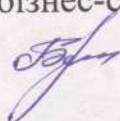
Наукові напрями кафедри:

- «Моделювання економічних процесів в інфраструктурних галузях», науковий керівник – докт. екон. наук, проф. Костін Ю.Д.;
- «Адаптація підприємств до невизначеності бізнес-середовища», науковий керівник – докт. екон. наук, проф. Соколова Л.В.;
- «Інноваційно-інвестиційні механізми функціонування підприємств», науковий керівник – докт. екон. наук, доц. Полозова Т.В.;
- «Інформаційне забезпечення діяльності суб'єктів господарювання», науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Кирій В.В.
- «Механізми нагромадження соціального та інтелектуального капіталу», науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Гришко С.В.;
- «Активізація інноваційної діяльності підприємств», науковий керівник – канд. екон. наук Шейко І.А.;
- «Формування інформаційного середовища в економічних системах», науковий керівник – канд. екон. наук Чуб О.І.

На кафедрі економічної кібернетики та управління економічною безпекою діють дві визнані в Україні наукові школи:

- «Моделювання економічних процесів в умовах реформування інфраструктурних галузей», науковий керівник – академік Академії економічних наук України, докт. екон. наук, проф. Костін Ю.Д.;
- «Організаційно-економічне забезпечення адаптації промислових підприємств до невизначеності бізнес-середовища», науковий керівник –

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

академік Академії економічних наук України, докт. екон. наук, проф. Соколова Л.В.

Наукова школа «Моделювання економічних процесів в умовах реформування інфраструктурних галузей» під керівництвом проф. Костіна Ю.Д. розглядає проблеми зміни інституціонального середовища корпоративних взаємодій у зв'язку із реформами, започаткованими в інфраструктурних галузях української економіки.

За останні 10 років науковою школою проф. Костіна Ю.Д. розроблено:

- концептуальний підхід до формування стратегії розвитку державних інфраструктурних електроенергетичних підприємств в умовах лібералізації ринку електроенергії України;
- методичний підхід до розробки ймовірних сценаріїв розвитку енергетичних підприємств, виділені та систематизовані їх параметри;
- методику обґрунтування програмних заходів з реалізації стратегії розвитку державних інфраструктурних електроенергетичних підприємств в умовах конкурентної моделі ринку електроенергії;
- механізми корпоратизації енергетичних підприємств;
- механізм побудови ієрархії цілей оператора системи передачі електроенергії;
- теоретико-методологічні засади оцінювання ефективності діяльності державних інфраструктурних електроенергетичних підприємств як природних монополій;
- науково-практичні засади управління фінансовими потоками державних інфраструктурних електроенергетичних підприємств;
- інструментарій та алгоритм діагностики підприємств ЖКК за допомогою комплексу економіко-математичних методів;
- методологію оцінки забезпеченості та введення в експлуатацію житлового фонду для обґрунтування системи тарифів на послуги підприємств ЖКК в залежності від характеристик регіону та якості житлового фонду;
- класифікацію стратегій для підприємств електроенергетики на основі нової класифікаційної ознаки «вид стратегії по відношенню до розвитку»;
- матрицю оцінки стратегічної позиції і вибору стратегії підприємства електроенергетики;
- систематизацію проблем підприємств електроенергетики на підставі ситуаційного аналізу оптового ринку електроенергії;
- систему принципів тарифної політики в електроенергетиці на роздрібному ринку із урахуванням інтересів підприємств електроенергетики та промислових споживачів;
- науково-практичні підходи до оцінки ефективності капіталовкладень в енергозбереження;
- систему критеріїв та механізм оцінки ефективності спільного фінансування підвищення енергоефективності;
- заходи з подолання інституціональних бар'єрів, які перешкоджають розвитку державно-приватного партнерства у сфері енергозбереження;

- напрями удосконалення цінової політики у паливно-енергетичному комплексі України з урахуванням особливостей інституціоналізації вітчизняного енергоринку;

- методичний підхід до прогнозування надходжень до державного бюджету від власності та підприємницької діяльності, зосереджених в корпоративних правах держави;

- структуру системи управління державними корпоративними правами для ефективного розпорядження державними пакетами акцій у статутних фондах акціонерних товариств;

- методику комплексної оцінки ефективності використання державного майна у виді часток державних корпоративних прав та якості виконання управлінських функцій представниками держави;

- комплексне методичне забезпечення для створення гнучкої системи мотивації корпоративного соціально-економічного розвитку акціонерного товариства;

- методичний підхід до впровадження організаційно-економічного механізму енергозбереження на підприємствах машинобудування;

- методику оцінки енергетичної ефективності машинобудівного підприємства на основі ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів, ефективності заходів енергозбереження, потенціалу енергоефективності;

- піраміду показників енергоефективності промислового підприємства;

- систему факторів, що впливають на рівень споживання енергетичних ресурсів на рівні промисловості України.

Результати дослідження використовуються для створення економічного базису для інституціоналізації інфраструктурних перетворень та забезпечення ефективних трансформаційних процесів в енергетичних галузях України, що набуває особливого значення з точки зору створення енергетичної безпеки країни.

Наукова школа «Організаційно-економічне забезпечення адаптації промислових підприємств до невизначеності бізнес-середовища» під керівництвом проф. Соколової Л.В. спрямована на підвищення спроможності промислових підприємств мобільно та ефективно реагувати на нестабільність зовнішнього середовища. Наукова школа проф. Соколової Л.В. зорієнтована на такі напрями наукових досліджень: управління ефективністю та конкурентоспроможністю суб'єктів господарювання, теорія та практика управління підприємством у конкурентному середовищі, стратегічне управління малими машинобудівними підприємствами, ефективність інноваційно-інвестиційної та маркетингової діяльності підприємств.

За останні 10 років науковою школою проф. Соколової Л.В. розроблено:

- класифікацію напрямів діяльності малого бізнесу за видами їх інтеграційних форм;

- методичний підхід до проведення SWOT-аналізу малих машинобудівних підприємств, який базується на інтегральному показнику конкурентного потенціалу малих машинобудівних підприємств;

- підхід до управління інвестиційними ризиками на малих підприємствах, який базується на ієрархічній моделі процесу управління;
- науково-теоретичні засади щодо діагностики фінансового стану малих підприємств;
- методику ранжування методів стимулювання за ступенем значущості для різних категорій працівників на підприємствах електроенергетики;
- механізм інтегральної оцінки системи мотивації на підприємствах електроенергетики.

Розробки цієї наукової школи створюють теоретико-методологічну платформу адаптації промислових підприємств як цілеспрямовану сукупність базових понять, принципів, теорій, наукових методів, моделей, законів і категорій, орієнтованих на розробку відповідної організаційно-економічної системи.

Результати досліджень використовуються при викладанні студентам дисциплін «Економіка підприємства», «Маркетинг», «Маркетингові дослідження», «Економіка і бізнес», «Економічний аналіз», «Економіка праці і соціально-трудова відносини» та підготовці атестаційних робіт бакалаврів та магістрів.

В рамках напряму «Інноваційно-інвестиційні механізми функціонування підприємств» під керівництвом докт. екон. наук, завідувача кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, доц. Полозової Т.В. проводяться дослідження, пов'язані з формуванням та розвитком інноваційно-інвестиційної спроможності підприємств в умовах структурних зрушень в національній економіці. Досліджуються умови та розробляються механізми, які формують здатність підприємства задіяти комплекс наявних і потенційно можливих ресурсів шляхом інтеграції інноваційних та інвестиційних процесів, що спрямовані на реалізацію визначених цілей розвитку підприємства та збереження економічної безпеки.

В рамках цього напряму співробітниками кафедри розроблено:

- еволюційно-поведінкову концепцію забезпечення конкурентоспроможності підприємства, яка окреслює поведінку та еволюційне спрямування розвитку економічних агентів у конкурентному просторі;
- структурно-логічну схему наукового дослідження конкурентоспроможності підприємства;
- теоретико-методологічні засади формування інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства, який ґрунтується на загальних положеннях системології наукового пізнання та еволюційно-поведінкової концепції;
- параметрично-рейтингову оцінку економічної активності підприємства в конкурентному середовищі в актуальному періоді його еволюційного розвитку;
- методичний підхід до оцінювання поведінкових властивостей підприємства, який ґрунтується на визначенні адаптаційної спроможності підприємства в тріаді «активність – чутливість – гнучкість»;

- організаційно-економічні засади формування інтеграційних промислових блоків на основі розрахунку синергетичного економічного ефекту інтеграційного утворення;

- методичні положення щодо оцінювання інноваційно-інвестиційної спроможності підприємства, що враховують динамічну багатовекторну зміну її стану, багатовимірний ознаковий простір, конкурентні позиції та часовий вимір її зміни; базується на теорії розпізнавання образів, що гарантує здійснення ідентифікації стану забезпечення конкурентоспроможності підприємства;

- теоретико-методичні засади комплексної діагностики конкурентоспроможності підприємства, яка враховує інтегральні показники можливостей розвитку та безпеки підприємства;

- сценарний підхід до прогнозування рівня конкурентоспроможності підприємства під впливом факторів зовнішнього середовища, який враховує тенденції зміни його властивостей, можливостей та має імовірнісний характер;

- методичний підхід до формування системи прогнозування та моніторингу стану функціонування інноваційно-інвестиційного механізму для забезпечення конкурентоспроможності підприємства;

- методичні положення щодо формування комплексного організаційно-економічного інструментарію забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Розроблені підходи, методи, моделі та механізми дозволяють розширити інноваційно-інвестиційні можливості підприємств, забезпечити їх конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Теоретичні та методологічні положення доведені до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій щодо вдосконалення інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Результати досліджень використовуються при викладанні студентам дисциплін «Економіка підприємства», «Прикладні задачі моделювання економічних процесів», «Економічний аналіз», «Менеджмент», «Стратегічне управління», «Фінансово-економічна безпека» та підготовці атестаційних робіт бакалаврів та магістрів.

В рамках напрямку «Інформаційне забезпечення діяльності суб'єктів господарювання» під керівництвом канд. екон. наук, доц. Кирій В.В. проводяться дослідження, пов'язані з підходами до моделювання систем управління сучасним підприємством та економікою ІТ-підприємств.

В рамках цього напрямку співробітниками кафедри розроблено:

- модель управління дебіторською заборгованістю підприємств газотранспортної галузі на основі використання нечіткої логіки;

- збалансовану систему показників управління діяльністю газотранспортного підприємства для удосконалення збутових процесів, що будується на основі її класичної моделі та з урахуванням умови значного державного регулювання;

- модель для визначення розміру платежів за використання програмного забезпечення на ринку ІТ з використанням теорії нечіткої логіки;

- критеріальний підхід до визначення зв'язку між етапом життєвого циклу високотехнологічного підприємства і стадією розвитку людських ресурсів;
- систему факторів конкурентоспроможності високотехнологічних підприємств в динаміці етапів життєвого циклу;
- модель тестування економічних інформаційних систем;
- модель нейролінгвістичної сегментації споживачів в умовах обмеженої кількості інформації;
- моделі управління економічними процесами за умов багатопараметричності критеріїв їх функціонування;
- методи вербального аналізу рішень в процесі формування структури команди проекту;
- засади переходу до клієнтоорієнтованого режиму роботи розробників програмного забезпечення;
- рекомендації для аналізу часових рядів виробництва і споживання електроенергії, фрактальна структура яких не однакова в різних часових діапазонах;
- процедуру оптимізації інформаційних потоків підприємства на основі теорії мереж Петрі, яка дозволяє поліпшити документообіг підприємства;
- моделі бізнес-аудиту для компаній, які пропонують послуги SEO.

Дослідження, що проводяться в рамках даного наукового напрямку, застосовуються для адаптації роботи підприємств до умов віртуального інформаційного простору, для формування нового економічного підґрунтя для бізнес-процесів ІТ-підприємств, для оптимізації діяльності суб'єктів господарювання в складних, мінливих та невизначених умовах зовнішнього середовища за допомогою математичних методів та інформаційних технологій.

Результати досліджень використовуються при викладанні студентам дисциплін «Прикладні задачі моделювання економічних процесів», «Моделювання економіки», «Інформаційні системи в економіці», «Економіка програмного забезпечення», «Стратегічний та інноваційний менеджмент у сфері фінансово-економічної безпеки», «Системи підтримки прийняття рішень», «Моделювання бізнес-процесів», «Ігрове моделювання» та підготовці атестаційних робіт бакалаврів та магістрів.

В рамках напрямку «Механізми нагромадження соціального та інтелектуального капіталу» під керівництвом канд. екон. наук, доц. Гришко С.В. проводяться дослідження, пов'язані з розробкою інструментів, засобів, підходів та умов для формування «невідчутних елементів» капіталу: соціального капіталу - через зниження трансакційних витрат суспільства, та інтелектуального капіталу через механізми генерування та капіталізації інформаційних та знанневих активів.

Доц. Гришко С.В. має більш 20 публікацій, як представник ХНУРЕ приймає участь в міжнародній науковій діяльності за грантовим фінансуванням: Tempus Проект «TRUST» за фінансуванням ЄС (2011-2015), індивідуальний грант (2017р.) та участь у проекті «Кібер захист в промисловості 4.0» (2018-2021), фінансовані НАТО в рамках Програми «Наука заради миру та безпеки».

В рамках цього напрямку співробітниками кафедри розроблено:

- економічну модель «інтелектуальних Pi-Mind-агентів» як елемента виробничих ресурсів в системах Industry 4.0;
- механізми перетворення штучного та колективного інтелекту в інтелектуальний промисловий капітал через ідентифікацію, капіталізацію та монетизацію Pi-Mind-технології;
- концепцію формування освітнього простору для штучних когнітивних систем з метою сумісного навчання людей та штучних інтелектуальних агентів навичкам автономії та творчості (концепція «Deep university»), що створює підґрунтя для генерування інтелектуального капіталу через взаємодію та синергію під час формування людського та штучного інтелекту;
- систематизацію нових типів когнітивних загроз в логістичних системах Industry 4.0 та їх техніко-економічні наслідки;
- концепцію контекстно-незалежної системи забезпечення якості вищої освіти України через прозорість процесів, об'єктивність прийняття рішень та достовірність інформації за допомогою ІТ-технологій та інтернет-базованої онтологічної платформи, що формує соціальний капітал у вигляді культури громадського контролю та зниження корупційних трансакційних витрат;
- нові процедури забезпечення інноваційності української вищої освіти, які дозволяють капіталізувати знання через зниження трансакційних витрат за допомогою електронних сервісів;
- бізнес-модель функціонування громадських електронних сервісів для Національного порталу забезпечення якості вищої освіти «Довіра», яка пройшла апробацію на виставочній сесії в університеті м. Коїмбра, Португалія (сертифікат від 25.10.2013 р.).

Розробки даного напрямку представляють економічну складову у міждисциплінарних рішеннях міжнародних наукових консорціумів, які формуються на стику наук для соціальних та промислових систем. Економічні результати таких розробок відповідають європейському вектору розвитку, який орієнтований на повсюдне створення суспільних механізмів прозорості та електронної демократії; також вони відповідають сучасним індустріальним трендам, зокрема – впровадженню в економічні процеси штучного інтелекту, кіберфізичних систем, хмарних технологій, інтернету речей тощо.

Результати досліджень використовуються в атестаційних роботах бакалаврів, магістрів, а також під час викладання дисциплін «Економіка праці і соціально-трудова відносини», «Логістика», «Електронна комерція», «Мережна економіка» «Економіка та бізнес», «Бізнес-планування» тощо.

За напрямом «Активізація інноваційної діяльності підприємств» під керівництвом канд. екон. наук Шейко І.А. розроблено:

- механізми підтримки впровадження енергозберігаючих інноваційних проектів на підприємствах машинобудування, металургійної та хімічної промисловості;
- методику оцінювання ефективності інноваційної діяльності машинобудівного підприємства;

- комплекс організаційно-управлінських заходів щодо активізації інноваційної діяльності підприємств машинобудування Харківського регіону.

За напрямом «Формування інформаційного середовища в економічних системах» під керівництвом канд. екон. наук Чуб О.І. розроблено підходи до упорядкування та структуризації критичної інформації в системах підтримки прийняття суспільних економічних рішень: для формування стратегії розвитку міст, для державної підтримки наукових досліджень.

Результати досліджень кафедри впроваджено в практичну діяльність:

- Міністерства енергетики та вугільної промисловості України при розробці проекту Енергетичної стратегії України на період до 2035 р., де використано концепцію розвитку ДП «НЕК Укренерго» як бізнесу, спрямованого на виконання суспільних функцій на комерційних засадах (довідка № 16 від 02.02.2016 р.);

- Міністерства економічного розвитку та торгівлі України при розробленні плану реструктуризації ДП «НЕК Укренерго» в рамках Реформи управління державною власністю, де використано рекомендації щодо корпоратизації ДП «НЕК Укренерго» (довідка № 3222-06/2924-07 від 04.02.2016 р.);

- Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, при розробленні Методики (порядку) розрахунку тарифів на послуги з передачі електричної енергії (довідка № 926/0117-16 від 04.02.2016 р.);

- Північної електроенергетичної системи ДП «НЕК Укренерго» під час підготовки підприємства до роботи в умовах конкурсної моделі ринку електроенергії (довідка № 41/18 від 30.12.2015);

- Інституту загальної енергетики НАН України щодо прогнозування попиту на електроенергію в Україні на середню- та довгострокову перспективу із забезпеченням рівноважних тарифів на електроенергію та економічних ефектів в межах об'єднаної енергосистеми України (довідка № 268-49-20 від 09.02.2016 р.);

- Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є.Пухова НАН України, де використовують результати дослідження щодо вдосконалення системи матеріального стимулювання на підприємствах електроенергетики (довідка про впровадження № 225/01-1-297 від 13.09.2017 р.);

- Інституту економіки промисловості НАН України, де використовують методичні розробки щодо вдосконалення системи мотивації на підприємствах електроенергетики (довідка про впровадження № 127/к-62 від 26.09.2017 р.);

- Інституту проблем машинобудування імені А.М. Підгорного НАН України, м. Харків для оцінки факторів, що впливають на рівень споживання енергетичних ресурсів у машинобудуванні (довідка № 52/289 від 10.05.2016 р.);

- Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, відділ інноваційного розвитку і конкурентоспроможності, де прийнято до розгляду методичні положення з формування інтеграційних промислових блоків машинобудівних підприємств, (довідка № 05/71 від 29.05.2017 р.);

- КП «Житомирське обласне міжміське бюро технічної інвентаризації» Житомирської обласної ради для оцінки ефективності використання державного майна (довідка № 952 від 09.12.2016 р.);

- Східного територіального управління Національної комісії цінних паперів та фондового ринку для оцінки ефективності управління державними корпоративними правами (довідка № 10/1/82 від 12.01.2017 р.);

- ПАТ «ТУРБОГАЗ», де застосували науково-методичний підхід до діагностики інноваційно-інвестиційної спроможності в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства (довідка № 11/93 від 19.04.2017 р.);

- ПАТ ХЕЛЗ «Укрелектромаш»: для прийняття стратегічних рішень використано інтегральний показник соціально-мотиваційного забезпечення конкурентоспроможності підприємства (довідка № 19-34/240-1 від 23.06.2017 р.);

- ОЕП «ГРІФРЕ» (довідка № 423-а від 25.09.2017 р.), де враховані пропозиції щодо вдосконалення системи мотивації для підприємств електроенергетики;

- ТОВ «Північно-східна енергетична компанія «СВЕКО», де були надані рекомендації із застосування різних типів контрактації на використання ліній електропередач та транспортування електроенергії, щодо особливостей ціноутворення у різних моделях контрактації (довідка № 25/1 від 25.01.2016 р.); а також рекомендації з підвищення ефективності використання енергетичного потенціалу (довідка № 18/04 від 18.04.2016 р.);

- підприємств електроенергетики – для створення системи мотивації корпоративного соціально-економічного розвитку акціонерного товариства: АК «Харківобленерго» (акт впровадження № АК-381 від 10.10.2016 р.);

- АК «Харківобленерго», де використовують розробки для вдосконалення системи матеріального стимулювання для підприємств електроенергетики (акт впровадження № 104/08 від 01.09.2017 р.);

- ТОВ «FOC TUBA ltd», де був використаний науково-методичний підхід до оцінювання гнучкості підприємства (довідка № 50-А/17 від 11.04.2017 р.);

- ТОВ «ФТ ГРУП», в якому застосований методичний інструментарій оцінювання чутливості підприємства до факторів зовнішнього і внутрішнього середовища (довідка № 48-А/17 від 11.04.2017 р.);

- ТОВ «Харківгазобладнання», де були надані практичні рекомендації щодо формування системи моніторингу ефективності функціонування інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства (довідка № 52 від 12.04.2017 р.);

- ТОВ «АГРО КЕПТАЛ ГРУП ЛТД», в якому було випробувано експертну процедуру та розрахунок інтегрального показника інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства (довідка № 19/04-1 від 19.04.2017 р.);

- ТОВ «НДІ Малого машинобудування» щодо впровадження методичний інструментарій параметрично-рейтингової оцінки активності підприємств у конкурентному середовищі (довідка № 142 від 11.05.2017 р.);

- ТОВ «Укртрансигнал» в якому проведено комплексну діагностику конкурентоспроможності підприємства на основі еволюційно-поведінкової концепції (довідка № 127 від 15.06.2017 р.).

Кафедра протягом останніх років виконувала і виконує науково-дослідні роботи:

- 0108U001966, «Організаційно-економічне забезпечення управління ефективністю та конкурентоспроможністю суб'єктів господарювання», 2008–2009 рр., (керівник – д.е.н., проф. Соколова Л.В.);

- Договір 08-06, «Розроблення організаційно-економічних і технологічних заходів по зниженню технологічних і комерційних втрат ЕЕ», номер державної реєстрації 0108U006409, 2008 р. (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 08-11, «Розроблення економічних механізмів розвитку корпоративної стратегії підприємства», номер державної реєстрації 0108U006410, 2008–2010 рр. (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 08-20, «Аналіз і оцінка фінансової стійкості ВАТ «Житомиробленерго», номер державної реєстрації 0108U008580, 2008 р., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 08-48, «Розробка ЕММ прийняття рішень для удосконалення якості управління персоналом ВАТ «Одесагаз», номер державної реєстрації 0109U001637, 2008–2009 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 09-09, «Розробка системи бюджетування, орієнтованої на результати ВАТ ЕК «Житомиробленерго», номер державної реєстрації 0109U003433, 2009 р., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 9-24/123/06-09, «Послуги з питань удосконалення організаційно-економічної моделі управління персоналом, згідно ТЗ «НЕК «Укренерго», номер державної реєстрації 0109U007815, 2009 р., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 09-07, «Розробка ЕММ прийняття рішень для удосконалення якості управління персоналом УМГ «Харківтрансгаз», номер державної реєстрації 0109U007814, 2009–2010 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 10-17, «Розроблення організаційно-економічних механізмів реалізації інвестиційних проектів в УМГ «Харківтрансгаз», номер державної реєстрації 0110U004500, 2010–2011 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 10-10, «Розробка ЕММ управління персоналом ВАТ ЕК «Хмельницькобленерго» на базі процесно-орієнтованого підходу», номер державної реєстрації 0110U005839, 2010–2011 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 10-05, «Удосконалення організаційно-економічних та фінансових мотивацій, які підвищують ефективність праці персоналу ЕС «НЕК «Укренерго», номер державної реєстрації 0110U005838, 2010 р., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 10-30, «Розробка OEM прийняття рішень для удосконалення якості управління персоналом на підприємствах НАК «Нафтогаз України», номер державної реєстрації 0110U005840, 2010–2011 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 11-11, «Розробка комплексної програми (стандарту корпоративної культури) поведінкової і трудової активності робітників ВАТ

«Донецькоблгаз», номер державної реєстрації 0111U006858, 2011–2012 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 11-16, «Розробка структурної моделі місії, цінностей, бажання майбутнього та стратегії ПАТ «Хмельницькобленерго», номер державної реєстрації 0112U000465, 2011–2012 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 11-33, «Надання послуг з проведення комплексного дослідження якісного стану персоналу Харківської дирекції залізничних перевезень (за допомогою спеціального анкетування) та розробки програми адаптації та закріплення молодих кадрів в структурних підрозділах Південної залізниці», номер державної реєстрації 0112U000466, 2011–2012 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 330, «Розробка техніко-економічного обґрунтування модернізації живильних електронасосів енергоблоку № 1, що входять до складу водоживильної установки блоку № 1, шляхом впровадження частотно-регульованого приводу або гідромурфи (варіанти дослідження)», номер державної реєстрації 0112U005596, 2012 р. , (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 80-6/3701-14, «Надання рекомендацій з удосконалення управління відокремленого підрозділу «Північна електроенергетична система» Державного підприємства «Національна енергетична компанія «Укренерго» в світі Закону України» Про засади функціонування ринку електричної енергії України», Замовник – Державне підприємство «Національна енергетична компанія «Укренерго» Відокремлений підрозділ «Північна електроенергетична система», номер державної реєстрації 0115U000824, 2014–2015 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 16-02/ Л8163, «Послуги з розробки методичних рекомендацій розвитку АК «Харківобленерго» в нових ринкових умовах». Замовник – АК «Харківобленерго», номер державної реєстрації 0116U005336, 2016–2017 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 17-03, «Надання послуг з питань «Організація роботи з персоналом підприємств електроенергетики. Положення». Замовник - Об'єднання енергетичних підприємств «Галузевий резервно-інвестиційний фонд розвитку енергетики» (ОЕП «ГРІФЕ»), номер державної реєстрації 0117U003918, 2017–2018 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.);

- Договір 17-07, «Інструкції з протипожежного захисту розподільних пристроїв, підстанцій та трансформаторів Замовник Об'єднання енергетичних підприємств «Галузевий резервно-інвестиційний фонд розвитку енергетики» (ОЕП «ГРІФЕ»), номер державної реєстрації 0117U003917, 2017–2018 рр., (керівник – д.е.н., проф. Костін Ю.Д.).

При кафедрі економічної кібернетики та управління економічною безпекою діє аспірантура і докторантура за спеціальностями 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), 08.00.11 – математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці, 051 Економіка. На цей час в аспірантурі навчається 6 аспірантів.

За матеріалами наукових досліджень на кафедрі за останні роки підготовлено і захищено 3 докторські дисертації та 13 кандидатських дисертацій.

Науково-дослідна робота студентів проводиться на кафедрі економічної кібернетики та управління економічною безпекою з метою підвищення рівня професійної підготовки майбутніх випускників ХНУРЕ та розвитку їх творчих можливостей. Індивідуальне керівництво роботами студентів здійснюють провідні викладачі та наукові співробітники за усіма науковими напрямками, що діють на кафедрі. Відповідно до цих напрямків проводяться наукові семінари, організовується участь в форумах, конференціях, виставках.

На кафедрі функціонують постійні наукові гуртки для студентів, магістрантів, аспірантів «Актуальні питання розвитку підприємства у нестабільному зовнішньому середовищі» (керівник – проф. Соколова Л.В.), «Формування економіко-математичного та інформаційного забезпечення ефективного управління соціально-економічних системами» (керівник – доц. Кириї В.В.), «Формування системи забезпечення економічної безпеки підприємства» та «Організаційно-методичне забезпечення управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств» (керівник – доц. Полозова Т.В.), «Економіко-математичне моделювання та інформаційно-аналітичні технології в дослідженні соціально-економічних процесів функціонування бізнес-структур» (керівник – доц. Петрова Р.В.) та «Інструменти фінансового ринку та ефективний менеджмент в умовах формування та розвитку економіки знань» (керівник – доц. Мусієнко В.О.).

Щорічно кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою видає Збірник наукових праць магістрантів кафедри.

За результатами наукових досліджень з 2013 р. по березень 2019 р. опубліковано 40 монографій, 154 статті в фахових виданнях, з них 27 – за кордоном, 13 – наукових публікацій, які входять до міжнародних наукометричних баз Scopus і Web of Science, більш 200 тез наукових доповідей на міжнародних конференціях, з них 18 – за кордоном.

Кваліфікаційний рівень науково-педагогічних працівників кафедри забезпечується шляхом стажування та підвищення кваліфікації на профільних провідних підприємствах і організаціях України та інших держав. Так, протягом 2014–2019 н.р. викладачами проведено стажування та підвищення кваліфікації у Польщі (Малопольська школа Державного управління, Краківський економічний університет), Фінляндській республіці (Університет Ювяскюля), Великому Герцогстві Люксембург (Літня школа Інституту Європейського Інвестиційного банку), Румунії (Університет Крайови).

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою разом із Громадською академією наук м. Лодзь (Польща), Білоруським державним економічним університетом та Харківським національним університетом міського господарства імені О.М. Бекетова щорічно (з 2013 р.) проводить міжнародну науково-технічну конференцію «Математичне моделювання процесів в економіці та управлінні проектами та програмами».

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою приймає участь у забезпеченні роботи наукового журналу «Сучасний стан наукових досліджень і технологій в промисловості» (ISSN 2524-2296 (Online), ISSN 2522-9818 (Print)), в якому членами редколегії є докт. екон. наук, проф. Костін Ю.Д. та докт. екон. наук, проф. Соколова Л.В.

Укладено угоду про співпрацю з Харківським національним економічним університетом імені Семена Кузнеця в навчальній і науковій діяльності з метою підвищення рівня викладання, розвитку наукових досліджень, обміну досягненнями в навчальній і науковій роботі.

Також кафедрою економічної кібернетики та управління економічною безпекою укладено ряд міжнародних угод про наукову співпрацю:

- угода з Вищою школою економіки та адміністративного менеджменту (м. Братислава, Словацька Республіка), 2018 р.

- договір про співробітництво з Університетом Humanitas (WSH) в Сосновці (м. Сосновець, Польща), 2018 р.

Аналіз наукової діяльності кафедри ЕК свідчить про те, що на кафедрі використовуються різноманітні напрямки організації науково-дослідної роботи: публікація статей у фахових виданнях України та за кордоном, тез доповідей, участь співробітників кафедри та студентів у міжнародних, всеукраїнських, регіональних та університетських науково-практичних конференціях; встановлюються наукові зв'язки з вищими навчальними закладами та науково-дослідними установами України та зарубіжжя; здійснюється науково-дослідна робота студентів.

Експертною комісією встановлено, що науково-педагогічний колектив випускової кафедри ЕК активно займається науковою роботою, про що свідчать публікації у фахових виданнях, монографіях та збірниках наукових праць з індексами цитувань. Необхідно відзначити високий рівень науково-дослідної та госпдоговірної роботи кафедри. Колектив кафедри активно бере участь у організації та проведенні міжнародних та всеукраїнських конференцій. Показники міжнародної діяльності кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою також відповідають акредитаційним вимогам.

11 ПЕРЕЛІК ЗАУВАЖЕНЬ (ПРИПИСІВ) КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ТА ЗАХОДИ З ЇХ УСУНЕННЯ

Згідно експертному висновку акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів за спеціальністю 6.050102 Економічна кібернетика напряму підготовки 0501 Економіка і підприємництво у Харківському національному

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

університету радіоелектроніки в 2007 р., експертною комісією були надані наступні рекомендації:

- науково-педагогічному складу кафедри поглибити наукові дослідження в напрямку управління регіону;
- підвищити ефективність навчання за рахунок широкого використання інформаційно-аналітичних програмних систем та збільшення лекційних курсів за дистанційною системою навчання студентів в НКЦ ХНУРЕ;
- збільшити випуск підручників і навчальних посібників з грифом МОН України, підготовлених викладачами кафедри Економічної кібернетики.

Виконання рекомендації пункту 1.

Згідно з рекомендаціями експертної комісії, наукова тематика кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою була значно розширена в напрямку дослідження проблем управління регіону.

Розширення досліджень регіонального розвитку знайшло відображення в науковій тематиці здобувачів різних кваліфікаційних рівнів.

Докторант кафедри ЕК Омаров Ш.А. захистив докторську дисертацію в 2015 році (спеціальність 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка) за темою «Теоретичні аспекти формування стратегії сталого розвитку регіонів України».

Проведення дисертаційних досліджень, що здійснювалось працівниками кафедри відбувалось насамперед з вивченням можливостей, переваг та недоліків підприємств Північно-Східного регіону. Так, в дисертаційних дослідженнях Колісник О.В. («Стратегічне управління малими підприємствами машинобудування в умовах конкурентного середовища», 2010 р.), Пономарьова С.В. («Економічні механізми підвищення енергоефективності на паливно-енергетичних підприємствах», 2013 р.), Шейко І.А. («Оцінка ефективності інноваційної діяльності машинобудівних підприємств», 2013 р.), Мурзабулатової О.В. («Управління державними корпоративними правами в акціонерних товариствах України», 2017 р.) основні висновки зроблено на основі даних підприємств східного, північно-східного та південного регіонів України.

Для активізації досліджень студентів в напрямку регіональної проблематики з 2009 р. до навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю Економічна кібернетика було включено курс «Регіональна економіка». Протягом 2009-2019 рр. студенти кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою постійно проводили дослідження з урахуванням особливостей розвитку регіонів та специфіки регіонального розвитку підприємств. Результатом самостійних досліджень студентів кафедри стали захищені атестаційні (дипломні) роботи з такою тематикою:

- моделювання інвестиційної діяльності регіону на основі стратегії сталого розвитку (Шахбазов С.Ф.);
- стратегічна модель соціально-економічного розвитку Харківського регіону (Гуренко М.І.);

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

- еколого-економічний моніторинг якості виробництва продукції на прикладі ННЦ Інститут метрології (Дзюндзюк К.В.);
- модель оцінки ризиків заборгованості в газопостачанні – на прикладі ПАТ «Харківгаз» (Чеченець Д.О.);
- прогнозування витрат на виробництво продукції на НКМЗ у сучасних умовах господарювання (Франко І. С.);
- модель моніторингу фінансової стійкості галузевих банків України (Кучерова А.О.);
- розробка економіко-математичної моделі для побудови системи антирейдерського моніторингу підприємств (Шестопалов О. Г.);
- формування моделі сегментації споживачів підприємств на основі використання інтелектуальних методів обробки інформації (Мендюк О.В.).

В розглянутий період на кафедрі було створено навчально-наукову лабораторію «Моделювання економічних процесів в інфраструктурних галузях», дослідження якої зосереджені на вивченні соціально-економічних процесів розвитку інфраструктурних галузей економіки та спирається на дані підприємств та статистичні дані економіки Східного регіону України. Результатом співпраці з партнерами у дослідженнях стало використання розробок та рекомендацій, що надані членами кафедри, у діяльності підприємств вказаного регіону:

- північної електроенергетичної системи ДП «НЕК Укренерго» під час підготовки підприємства до роботи в умовах конкурсної моделі ринку електроенергії (довідка № 41/18 від 30.12.2015 р.);
- інституту проблем машинобудування імені А.М. Підгорного НАН України, м. Харків для оцінки факторів, що впливають на рівень споживання енергетичних ресурсів у машинобудуванні (довідка № 52/289 від 10.05.2016 р.);
- Харківської обласної державної адміністрації для розробки заходів щодо підвищення ефективності механізмів спільного фінансування енергозбереження (довідка №01-37/39048 від 11.12.2012 р.);
- управління підприємництва та споживчого ринку Харківської міської ради для розробки заходів з підвищення ефективності діяльності відділу підтримки та розвитку малого підприємництва (довідка №01-503 від 17.03.2010 р.);
- східного територіального управління Національної комісії цінних паперів та фондового ринку для оцінки ефективності управління державними корпоративними правами (довідка № 10/1/82 від 12.01.2017 р.);
- ПАТ «Турбогаз», де застосували науково-методичний підхід до діагностики інноваційно-інвестиційної спроможності в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства (довідка № 11/93 від 19.04.2017 р.);
- ПАТ «Харківська ТЕЦ-5» для оцінки ефективності капіталовкладень в енергозбереження (довідка № 01-33/2195 від 05.12.2012 р.);
- ПАТ «ХЕЛІЗ «Укрелектромаш», в діяльність якого залучено прийняття стратегічних рішень на основі інтегрального показника соціально-мотиваційного забезпечення конкурентоспроможності підприємства (довідка № 19-34/240-1 від 23.06.2017 р.);

- ТОВ «Північно-східна енергетична компанія «СВЕКО», де були надані рекомендації із застосування різних типів контрактації на використання ліній електропередач та транспортування електроенергії, щодо особливостей ціноутворення у різних моделях контрактації (довідка № 25/1 від 25.01.2016 р.); а також рекомендації з підвищення ефективності використання енергетичного потенціалу (довідка № 18/04 від 18.04.2016 р.);

- підприємств електроенергетики – для формування напрямків стратегічного розвитку: ВАТ «Житомиробленерго» (Довідка №1/10179-001506 від 07.12.2009 р.); ВАТ ЕК «Одесаобленерго» (Довідка № 39/06-965 від 08.12.2009 р.); ВАТ «Кіровоградобленерго» (Довідка № 7909/01 від 09.12.2009 р.); ВАТ ЕК «Хмельницькобленерго» (Довідка № 02/01-3196 від 08.12.2009 р.); для створення системи мотивації корпоративного соціально-економічного розвитку акціонерного товариства: АК «Харківобленерго» (акт впровадження № АК-381 від 10.10.2016 р.);

- АК «Харківобленерго», де використовують розробки для вдосконалення системи матеріального стимулювання для підприємств електроенергетики (акт впровадження № 104/08 від 01.09.2017 р.)

- ТОВ «Харківгазобладнання», де були надані практичні рекомендації щодо формування системи моніторингу ефективності функціонування інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства – (довідка № 52 від 12.04.2017 р.);

- ТОВ «Агро Кепітал Груп Лтд», в якому було випробувано експертну процедуру та розрахунок інтегрального показника інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства (довідка № 19/04-1 від 19.04.2017 р.);

- ТОВ «НДІ Малого машинобудування» щодо впровадження методичний інструментарій параметрично-рейтингової оцінки активності підприємств у конкурентному середовищі (довідка № 142 від 11.05.2017 р.).

Крім того результатом взаємодії стало укладання господарчих договорів на виконання наукових досліджень з провідними підприємствами східного регіону: ВАТ «Одесагаз», УМГ «Харківтрансгаз», ВАТ «Донецькоблгас», Харківської дирекції залізничних перевезень, АК «Харківобленерго».

Регіональна тематика знайшла відображення в публікаціях викладачів кафедри, зокрема:

1. Полозова Т.В., Ковальчук І.О. Инновационно-инвестиционное развитие регионов на основе территориальных кластеров // Труды Международной научно-практической конференции «Математическое моделирование процессов в экономике и управлении проектами и программами (ММП-2015)», Коблево, 14-20 сентября 2015 г. – Харьков: ХНУРЕ, 2015. – С.161-164.

2. Степанова О.В. Визначення показників для оптимального розміщення продуктивних сил // Вісник НТУ «ХП». – 2015. – № 25. – С.59-64.

3. Кирій В.В., Тимофєєв В.О., Умяров К.Т. Інструментарій багатовимірною моделювання оцінки потенціалу розвитку регіону // Вісник Національного технічного університету ХП. Серія: Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. – 2015. – №. 2. – С. 13-18.

4. Ковалевська А.В., Петрова Р.В. Актуалізація дослідження сучасного стану соціально-економічного розвитку регіонів України // Інформаційні технології та інновації в економіці, управлінні проектами і програмами: монографія / за заг. ред В. О. Тимофєєва, І. В. Чумаченко – Харків: ХНУРЕ, – 2016. – С.167-184.

5. Ковалевська А. В., Петрова Р.В., Зеленський С.В. Стійкий розвиток міст: сутність поняття та передумови впровадження // Соціальна економіка. – 2017. – Т. 53. – №. 1. – С. 69-75.

6. Кирій В.В., Зінченко М.Е., Шелефонтюк В.Р. Дослідження ІТ-галузі як важеля економічного розвитку країни і Харківського регіону. // Економіка і суспільство. – 2018.–№ 19. С. 763-769.

7. Кирій В.В. Розвиток ІТ галузі в системі спеціалізації регіонів України // Наука и образование : сб. тр. XIII Междунар. науч. конф., 4–13 января 2019 г., г. Хайдусобосло (Венгрия). – Хмельницкий : ХНУ, – 2018. – С. 120-122.

8. Новожилова М. В., Чуб О. І., Мележек Р.С. Концепція «city-логістики» в управлінні мегаполісом. // Комунальне господарство міст. – 2018. – №. 146. – С. 193-197.

Враховуючи глобалізаційні тенденції, кафедра розвиває взаємодію з іншими регіонами, які розглядає як перспективні складові інтеграції освітньо-наукового простору. На кафедрі навчаються студенти з Гани, Єгипту, Замбії, Камеруну, Кенії, Конго, Лівії, Марокко, Намібії, Нігерії, Судану, Танзанії, Єфіопії, Йорданії, Турції, Саудівської Аравії, Зімбабве. Регіональні аспекти економіки цих країн є об'єктом дослідження студентів під час курсового проектування та самостійної роботи при вивченні курсів «Статистика», «Моделювання економічної динаміки», «Регіональна економіка».

Виконання рекомендації пункту 2

За останні десять років відбулось оновлення комп'ютерного парку та програмного забезпечення кафедри ЕК. Всі комп'ютери кафедри об'єднані в локальну інформаційну мережу і підключені до мережі ХНУРЕ і до мережі Інтернет. В результаті викладачі та студенти отримали можливість залучати світовий науковий інформаційний контент під час навчання та своїх досліджень.

Протягом вказаного періоду ХНУРЕ, як освітня установа, стала учасником програм корпоративного ліцензування від Microsoft та Google. Це дозволило університету отримати право на безкоштовний корпоративний доступ до програмних продуктів Microsoft та Google для викладачів та студентів університету, серед яких:

- операційна система Windows Education, Windows Enterprise, Windows Professional,
- пакет програм Office Professional (включно з Word, Excel, PowerPoint, Outlook, OneDrive для бізнесу, OneNote, Publisher, Skype для бізнесу, Access),
- Power BI – набір засобів бізнес-аналітики для організації,

- Microsoft Visio – векторний графічний редактор, редактор діаграм та блок-схем,
- Project Professional – система управління проектами,
- корпоративний Google-акаунт в домені pure.ua із всіма відповідними сервісами.

Крім того, кафедрою придбаний пакет для статистичного аналізу Statistica, де реалізовані процедури для аналізу даних, управління даними, добування даних та візуалізації даних.

Кафедра постійно забезпечує можливість доступу для студентів та викладачів до провідних наукометричних баз публікацій та баз даних, що дає можливість виконувати особисті дослідження на високому рівні, з урахуванням розробок та результатів досліджень провідних науковців. Викладачі кафедри постійно здійснюють публікації у виданнях, що входять до таких міжнародних наукометричних баз реферування та індексування: Scopus (Нідерланди); Web of Science; EBSCO (США); SciVerse Scopus (Нідерланди); EconLit (США); Cabell's Directories; ABI/Inform by ProQuest; ISSN International Centre (Франція); Ulrich's Periodicals Directory (США); Index Copernicus (Польща); CiteFactor Academic Scientific Journals (США); Міжнародна пошукова система Google Scholar; ResearchBib (Японія); INFOBASE INDEX (Індія); Universal Impact Factor (Австралія).

Протягом вказаного періоду кафедрою економічної кібернетики та управління економічною безпекою активно розробляються методичні матеріали для дистанційного навчання. Викладачі кафедри пройшли сертифікацію Центру технології дистанційного навчання ХНУРЕ та отримали дозвіл на використання у навчальному процесі наступних дистанційних курсів:

- «Експертні системи в економіці» (з 2011 р.),
- «Актuarні розрахунки» (з 2011 р.),
- «Страховання» (з 2011 р.),
- «Інформаційні системи та технології в економіці» (з 2011 р.),
- «Регіональна економіка» (з 2011 р.),
- «Маркетинг» (з 2011 р.),
- «Мікроекономіка» (з 2011 р.),
- «Макроекономіка» (з 2011 р.),
- «Банківська справа» (з 2011 р.),
- «Прикладні задачі моделювання економічних процесів» (з 2011 р.),
- «Економіка підприємства» (з 2011 р.),
- «Політична економія» (з 2011 р.),
- «Бухгалтерський облік» (з 2011 р.),
- «Економічна діагностика» (з 2011 р.),
- «Фінансовий менеджмент» (з 2011 р.),
- «Менеджмент» (з 2014 р.).

Викладачі кафедри пройшли експертизу Відділу організації методичної роботи ХНУРЕ щодо комплектів електронних матеріалів для проведення лекцій за допомогою проекційної техніки для наступних курсів:

- «Ризикологія» (з 2011 р.),

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

- «Економічний аналіз» (з 2011 р.),
- «Мікроекономіка» (з 2011 р.),
- «Економіка підприємства» (з 2011 р.),
- «Маркетинг» (з 2011 р.),
- «Системи підтримки прийняття рішень» (з 2011 р.),
- «Політична економія» (з 2011 р.),
- «Бухгалтерський облік» (з 2011 р.),
- «Регіональна економіка» (з 2011 р.),
- «Зовнішня діяльність підприємства» (з 2011 р.),
- «Інформаційний бізнес» (з 2011 р.),
- «Економічна кібернетика» (з 2011 р.),
- «Менеджмент» (з 2011 р.),
- «Експертні системи в економіці» (з 2011 р.),
- «Актуарні розрахунки» (з 2012 р.),
- «Фінанси підприємства» (з 2012 р.),
- «Прикладні задачі моделювання економічних процесів» (з 2012 р.),
- «Прогнозування соціально-економічних процесів» (з 2014 р.).

Викладачі кафедри пройшли експертизу Тестового центру ХНУРЕ щодо комплектів електронних матеріалів для проведення електронного тестового контролю для наступних курсів:

- «Основи маркетингу та економічне обґрунтування проектів (з 2011 р.),
- «Економіка підприємства» (з 2011 р.),
- «Ризикологія» (з 2011 р.),
- «Економічний аналіз» (з 2011 р.),
- «Маркетинг» (з 2011 р.),
- «Моделювання економіки» (з 2013 р.),
- «Ігрове моделювання» (з 2013 р.),
- «Економічна кібернетика» (з 2013 р.),
- «Політична економія» (з 2013 р.),
- «Сучасні економічні теорії» (з 2013 р.),
- «Актуарні розрахунки» (з 2013 р.),
- «Економіка та бізнес» (з 2018 р.),
- «Страховання» (з 2018 р.).

Отже, кафедрою реалізуються заходи з використання нових інформаційних і навчальних технологій відповідно до сучасних вимог.

Виконання рекомендації пункту 3

Згідно з рекомендаціями експертної комісії, протягом 2007 – 2014 рр. на кафедрі економічної кібернетики та управління економічною безпекою особлива увага приділялась випуску підручників і навчальних посібників з грифом МОН України. Викладачами кафедри були підготовлені та випущені наступні підручники і навчальні посібники з грифом МОН України:

1. Діденко Є.В., Тімофєєв В.О. Страховання: навч. посіб. – Харків : СМІТ, 2009. – 180 с.

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

2. Назаренко О.В., Овсюченко Ю.В. Основи економічної теорії: навч. посіб. – Харків : СМІТ, 2011. – 230 с.
  3. Гурін В.М., Тімофєєв В.О. Інформаційні системи в економіці: навч. посіб., Ч. 1. – Харків : СМІТ, 2010. – 232 с.
  4. Гурін В.М., Тімофєєв В.О. Інформаційні системи в економіці: навч. посіб., Ч. 2. – Харків : СМІТ, 2010. – 104 с.
  5. Гурін В.М., Тімофєєв В.О. Інформаційні системи в економіці: навч. посіб., Ч. 3. – Харків : СМІТ, 2010. – 224 с.
  6. Гурін В.М., Тімофєєв В.О. Зовнішньоекономічна діяльність. Сучасна економіка та міжнародні валютні відносини: навч. посіб. – 2-е вид., перероб. і доп. – Харків : СМІТ, 2013. – 96 с.
  7. Невлюдов І.Ш., Тімофєєв В.О., Гурін В.М. та ін. Техніко-економічне обґрунтування інженерних рішень: підруч. для студ. вищ. навч. закл.– Харків: СМІТ, 2013. – 290 с.
  8. Левченко Л.В., Курденко А.В. Основы экономической кибернетики: учеб. пособие, Ч.1. – Харьков: ХНУРЕ, 2013. – 120 с.
  9. Петрова О.О., Новожилова М.В., Чуб О.І. Інтелектуальний аналіз даних в аналітичній системі Deductor: навч. посіб. – Харків: ХНУБА, 2014. – 156 с.
- Але наказом Міністерства освіти і науки України від 18 квітня 2014 року №486 було скасовано процедуру надання МОН грифів навчальній літературі для вищих навчальних закладів.
- Тому після 2014 року викладачі кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою випускали підручники і навчальні посібники з грифом Вченої Ради ХНУРЕ. Загалом з 2014-го року викладачами кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою було випущено більш 20 навчальних посібників, серед яких:
- Соколова Л.В., Верясова А.Н. Маркетинг: теория и практика: учеб. пособие для студ. ВНЗ. – Харьков: СМІТ, 2014. – 170 с.
  - Кирій В.В., Фастова Н.І. Прикладні задачі моделювання економічних процесів: навч. посіб. – Харків: ХНУРЕ, 2015. – 208 с.
  - Верясова А.Н., Соколов О.Е., Соколова Л.В. Маркетинг: краткий курс: учеб. пособие. – Харьков: СМІТ, 2015. – 170 с.
  - Іванова В.Б., Мусієнко В.О. Фондовий ринок та цінні папери: навч. посіб. – Харків: ХНУРЕ, 2015. – 180 с.
  - Діденко Є.В. Стратегічне управління: навч. посіб., Ч.1. – Харків : ХНУРЕ, 2016. – 184 с.
  - Коюда П.М., Степанова О.В. Економіка підприємства: навч. посіб., Ч. 1. – Харків: ХНУРЕ, 2017. – 296 с.
  - Коюда П.М., Степанова О.В. Економіка підприємства: навч. посіб., Ч. 2. – Харків: ХНУРЕ, 2018. – 192 с.
  - Гуца О.М., Овсюченко Ю.В. Системи підтримки прийняття рішень [Електронний ресурс]: навчальний посібник. – Харків: ХНУРЕ. – 2019. – 108 с.;
  - Петрова Р.В. Моделювання економіки [Електронний ресурс]: навчальний посібник. – Харків: ХНУРЕ. – 2019. – 128 с.;

- Стороженко О.В. Ігрове моделювання [Електронний ресурс]: навчальний посібник. – Харків: ХНУРЕ. – 2019. – 76 с.;
- Гришко С.В. Електронна комерція [Електронний ресурс]: навчальний посібник. – Харків: ХНУРЕ. – 2018. – 88 с.

Експертна комісія констатує: рекомендації та поради, що викладені попередньою експертною комісією Міністерства освіти і науки України виконані повністю.

12 ВІДПОВІДІ НА ЗАУВАЖЕННЯ, ЗРОБЛЕНІ В РЕЗУЛЬТАТІ ПОПЕРЕДНЬОЇ ЕКСПЕРТИЗИ МАТЕРІАЛІВ АКРЕДИТАЦІЙНОЇ СПРАВИ

Зауваження 1

Відсутня інформація про науково-професійну активність у викладача Солодкий В.С. (п. 28 Постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. №1187)

Експертна комісія засвідчує, що науково-професійна активність викладача Солодкого В.С. відповідає ліцензійним умовам за 7-ма пунктами (п.3, п.13, п.14, п.15, п.16, п.17, п.18), які зазначені у додатку В акредитаційної справи. У додатку А даного висновку наведено дані щодо відповідності ліцензійним умовам рівня науково-професійної активності викладача Солодкого В.С.

Зауваження 2

Перевірити достатність забезпечення навчальних аудиторій з мультимедійним обладнанням згідно п. 34 Постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. №1187.

У результаті перевірки достатності навчальних аудиторій з мультимедійним обладнанням, які використовуються під час навчання студентів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика, встановлено забезпеченість такими аудиторіями на рівні 48,85 %, що відповідає ліцензійним вимогам (дані наведені у додатку Б даного висновку).

13 ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ЕКСПЕРТНОЇ КОМІСІЇ

Наведені загальні відомості, а також відомості про кадрове, матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітньої діяльності з підготовки бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика дозволяють зробити висновок про те, що Харківський національний університет радіоелектроніки проводить освітню діяльність з підготовки бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика на рівні державних вимог.

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

Кадрове забезпечення, навчально-методичне та інформаційне забезпечення повністю відповідає навчальним планам напряму підготовки 6.030502 Економічна кібернетика та спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки підготовки для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Забезпеченість навчально-методичною літературою та підручниками і навчальними посібниками складає 100 %.

Матеріально-технічна база ХНУРЕ спроможна забезпечувати на достатньому рівні проведення навчального процесу підготовки бакалаврів, має достатню оснащеність персональними комп'ютерами, спеціальним устаткуванням тощо.

Науково-педагогічні працівники кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою активно проводять науково-дослідну діяльність у сфері, яка співпадає з профілем спеціальності 051 Економіка. Рівень науково-дослідної роботи відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти у сфері вищої освіти та Державним вимогам до акредитації.

Якість підготовки бакалаврів складає 73,60 % за результатами проведених комплексних контрольних робіт (самоаналіз) та 72,41 % за результатами проведених комплексних контрольних робіт в присутності експертної комісії.

На підставі перевірки на місці поданих кафедрою економічної кібернетики та управління економічною безпекою Харківського національного університету радіоелектроніки матеріалів на акредитацію та результатів діяльності на місці експертна комісія дійшла висновку, що освітньо-професійна програма Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки у Харківському національному університеті радіоелектроніки, кадрове, навчально-методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення в цілому відповідають встановленим державним вимогам до акредитації освітньої діяльності і забезпечують державну гарантію якості освіти.

Вважаємо за необхідне висловити також зауваження, які не впливають на рішення про акредитацію, але дозволяють поліпшити якість підготовки фахівців:

- дотримуватись відповідності тематики підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедри змісту навчальних дисциплін, які викладаються ними;
- активізувати наукову діяльність студентів та науково-педагогічних працівників кафедри з публікацією отриманих результатів у провідних періодичних фахових виданнях України та закордонних наукових виданнях, включених до наукометричних баз;
- активізувати участь студентів у конкурсах наукових робіт та фахових предметних олімпіадах;
- активізувати роботу науково-педагогічних працівників кафедри з видання навчальних посібників та підручників з навчальних дисциплін.

У результаті перевірки отримано дані, які повністю підтверджують спроможність Харківського національного університету радіоелектроніки

здійснювати кваліфіковану підготовку бакалаврів напряму 6.030502 Економічна кібернетика та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка на високому рівні.

На підставі аналізу поданих на акредитацію матеріалів та результатів акредитаційної експертизи експертна комісія МОН України робить висновок про можливість акредитації підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.030502 Економічна кібернетика у Харківському національному університеті радіоелектроніки з ліцензованим обсягом 250 осіб.

Голова експертної комісії:

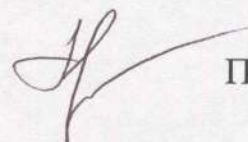
завідувач кафедри економічної кібернетики та інформатики Тернопільського національного економічного університету,
доктор економічних наук, доцент

Л.М. Буяк

Член експертної комісії:

завідувач кафедри економічної кібернетики Національного університету водного господарства та природокористування,
доктор економічних наук, професор

П.М. Грицюк

З висновком ознайомлений:

Ректор
Харківського національного
університету радіоелектроніки

В.В. Семенець

31 травня 2019 р.

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

Додаток А

Відповідність ліцензійним умовам старшого викладача кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою ХНУРЕ Солодкого Володимира Сергійовича

Види та результати професійної діяльності відповідно до пункту 30 Ліцензійних умов	
3) наявність виданого підручника чи навчального посібника або монографії;	б) посібники: 1. Солодкий В.С. Конкурентна розвідка та конррозвідка: навч. посіб. / В.В. Кириї, П.Я. Пригунов, В.С. Солодкий, В.О. Тимофєєв. – Харків: ХНУРЕ, 2015. – 380 с. в) монографії: 1. Солодкий В.С. Организационно-правовые основы защиты информации с ограниченным доступом: монография / В.С. Солодкий, В.О. Тимофєєв. – Харьков: ХНУРЕ, 2013. –189 с. 2. Солодкий В.С. Технические средства защиты информации с ограниченным доступом: монография / В.С. Солодкий, В.О. Тимофєєв. – Харьков: ХНУРЕ, 2013. – 228 с. 3. Солодкий В.С. Конкурентна розвідка з використанням мережі Інтернет. Фінансово-економічна безпека: стратегічна аналітика та аудиторський супровід: монографія / В.С. Солодкий, В.О. Тимофєєв. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – С.180-196.
13) наявність виданих навчально-методичних посібників / посібників для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання, конспектів лекцій / практикумів / методичних вказівок / рекомендацій загальною кількістю три найменування;	1. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Правове забезпечення безпеки суб'єктів господарської діяльності в Україні» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування». [Електронне видання] / Упоряд. В.С. Солодкий. – Харків: ХНУРЕ, 2018. – 24 с. 2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Основи національної безпеки України» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування». [Електронне видання] / Упоряд. В.С. Солодкий. – Харків: ХНУРЕ, 2018. – 23 с. 3. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Організація та управління майновою й особистою безпекою підприємця» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування». [Електронне видання] / Упоряд. В.С. Солодкий. – Харків: ХНУРЕ, 2018. – 21 с.
14) керівництво студентом, який зайняв призове місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або робота у складі організаційного комітету / журі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком / виконання обов'язків тренера, помічника тренера національної збірної команди України з видів спорту; виконання обов'язків головного секретаря, головного судді, судді міжнародних та всеукраїнських змагань; керівництво спортивною делегацією; робота у складі організаційного комітету, суддівського корпусу;	Усього призерів Всеукраїнських олімпіад з «Організації та управління фінансово-економічною безпекою» - 3, призерів Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з «Організації та управління фінансово-економічною безпекою» - 2 Призери олімпіад: Боб Ксенія Александровна - 1 місце Галкина Анна Леонидовна - 3 місце Сушко Инесса Николаевна - 2 місце Призери студентських наукових робіт: Челомбитько С.Ю. – 3 місце Панасенко І.С. – 3 місце
15) наявність науково-популярних та/або консультативних (дорадчих) та/або дискусійних публікацій з наукової або професійної тематики загальною кількістю не менше п'яти публікацій;	1. Солодкий В.С. Інформаційні технології в конкурентній розвідці / В.О. Тимофєєв, В.В. Кириї, Солодкий В.С. // Стратегічна аналітика та антикорупційний аудит в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, регіону, суб'єктів господарювання: матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 26–27 жовт. 2017 р. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – С. 235-238. 2. Солодкий В.С. Теоретические аспекты автоматизации управления системой финансово-экономической безопасности субъектов хозяйственной деятельности / В.О. Тимофєєв, Солодкий В.С. // Математическое моделирование процессов в экономике и управлении инновационными процессами (ММП-2013): материалы междунар. научно-практич. конф. Алушта, 9-15 сен. 2013. – Харьков: ХНУРЕ, 2013. – С.217-218. 3. Солодкий В.С. Організація та управління силовою складовою систем фінансово-економічної безпеки на підприємстві / С.Ю. Челомбитько, І.С. Панасенко, В.С. Солодкий // Призовський економічний вісник. – 2018. – № 5 (10). 4. Солодкий В.С. Рейдерство як сучасна загроза економічній безпеці підприємства / В.С. Солодкий, Є.Г. Колесник // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. – № 6 (17). 5. Солодкий В.С. Конкурентна розвідка з використанням мережі Інтернет / В.О. Тимофєєв, Солодкий В.С. // Стратегічна аналітика та антикорупційний аудит в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, регіону, суб'єктів господарювання: матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 24-26 жовт. 2015 р. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – С. 186-196.
16) участь у професійних об'єднаннях за спеціальністю;	Член Української Асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти з 2018 року (Свідоцтво № 316).
17) досвід практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років;	9 років
18) наукове консультування установ, підприємств, організацій протягом не менше двох років.	Науковий консультант з економічної безпеки ТОВ «Технічно-програмні системи».

Додаток Б
Використання навчальних аудиторій, обладнаних мультимедійним
обладнанням для підготовки бакалаврів за напрямом 6.030502 Економічна
кібернетика

№	Аудиторія	Назва дисципліни	Наявність мультимедійного обладнання
1.	205i	Фінансово-економічна безпека	ні
2.	311i	Фінанси	ні
3.	318i	Стратегічне управління	ні
4.	322i	Національна економіка	ні
5.	327i	Менеджмент	ні
6.	146	Політичні проблеми сучасного суспільства, Інформаційне суспільство	ні
7.	147	Економіко-математичне моделювання	ні
8.	366	Економіка підприємства	ні
9.	3016	Маркетинг, Фінансово-економічна безпека, Економіка підприємства	ні
10.	201i	Прогнозування соціально-економічних процесів	так
11.	202i	1С. Бухгалтерія	так
12.	151-1	Інформаційні системи в економіці	так
13.	151-3	Прикладне програмне забезпечення	так
14.	151-4	Організація та проектування баз і сховищ даних	так
15.	403	Прикладні задачі моделювання економічних процесів	так
16.	405	Економічна кібернетика	так
17.	407	Прикладні задачі моделювання економічних процесів, Економіко-математичне моделювання, Інформаційні системи в економіці	так
18.	504	Менеджмент, Фінансово-економічна безпека	так
19.	365	Логістика, Економіка підприємства	так
20.	285	Моделювання економіки	так
21.	287	Електронна комерція	так
22.	119	Системи підтримки прийняття рішень	так
23.	510	Страховання та актуарні розрахунки, Інформаційні системи в економіці	так
24.	334	Економіко-математичне моделювання, Прикладні задачі моделювання економічних процесів	так
25.	253	Мережна економіка	так

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

26.	605	Інформаційне суспільство	так
27.	607	Системи підтримки прийняття рішень	так
28.	608	Технологія створення програмних та інтелектуальних систем	так
29.	610	Інформаційні системи в банківській справі	так
30.	28з	Ігрове моделювання	ні
31.	30з	Економіка підприємства, Прикладні задачі моделювання економічних процесів	так
32.	40з	Мережна економіка, Ризикологія	ні
33.	208і	Фінанси підприємства	ні
34.	306і	Інформаційне суспільство	ні
35.	307і	Мережна економіка	ні
36.	310і	Банківська справа	ні
37.	321і	Ризикологія	ні
38.	408і	Фондовий ринок та цінні папери, Економіко-математичне моделювання	ні
39.	413і	Мережна економіка	ні
40.	412і	Фінанси підприємства	ні
41.	417і	Банківська справа	ні
42.	416і	Ризикологія	ні
43.	415і	Гроші та кредит	ні

ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ

щодо виконання комплексних контрольних робіт студентами, які навчаються за напрямом
6.030502 Економічна кібернетика та освітньо-професійною програмою Економічна кібернетика
 зі спеціальності **051 Економіка** за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в присутності експертів
 у Харківському національному університеті радіоелектроніки

Назва дисциплін, за якими проводився контроль	Група	Кількість студентів	Виконували		З них одержали оцінки								Абсолютна успішність, %	Якісна успішність, %	Середній бал	
			Кількість	%	"5"		"4"		"3"		"2"					
					Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%				
Обов'язкові компоненти. Дисципліни професійної та практичної підготовки за спеціальністю.																
1	Економічна кібернетика	ЕЕК-16-1	9	9	100,00	6	77,78	3	22,22	0	0,00	0	0,00	100,00	100,00	4,67
2	Економічна кібернетика	ЕК-15-1	16	16	100,00	6	37,50	9	56,25	1	6,25	0	0,00	100,00	93,75	4,31
		ЕКи-15-1	5	5	100,00	0	0,00	2	40,00	3	60,00	0	0,00	100,00	40,00	3,40
		ЕКі-15-1	4	4	100,00	1	25,00	2	50,00	1	25,00	0	0,00	100,00	75,00	4,00
		ЕКі-15-2	1	1	100,00	0	100,00	1	0,00	0	0,00	0	0,00	100,00	100,00	4,00
3	Фінанси підприємства	ЕК-15-1	16	16	100,00	4	25,00	6	37,50	6	37,50	0	0,00	100,00	62,50	3,88
		ЕКи-15-1	5	5	100,00	0	0,00	2	40,00	3	60,00	0	0,00	100,00	40,00	3,40
		ЕКі-15-1	4	4	100,00	1	25,00	2	50,00	1	25,00	0	0,00	100,00	75,00	4,00
		ЕКі-15-2	1	1	100,00	0	100,00	1	0,00	0	0,00	0	0,00	100,00	100,00	4,00
4	Макроекономіка	ЕЕК-17-1	10	10	100,00	1	30,00	4	40,00	5	30,00	0	0,00	100,00	50,00	3,60
5	Бухгалтерський облік	ЕЕК-17-1	10	10	100,00	2	20,00	3	50,00	5	30,00	0	0,00	100,00	50,00	3,70
6	Економіка підприємства	ЕЕК-17-1	10	10	100,00	4	40,00	3	40,00	3	20,00	0	0,00	100,00	70,00	4,10
Вибіркові компоненти. Дисципліни професійної та практичної підготовки за спеціальністю.																
7	Фінанси	ЕЕК-16-1	9	9	100,00	3	33,33	3	33,33	3	33,33	0	0,00	100,00	66,67	4,00
	Середнє														70,99	3,93

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

Обов'язкові компоненти. Природничо-наукові (фундаментальні) дисципліни.																
8	Ризикологія	ЕК-15-1	16	16	100,00	5	37,50	5	50,00	6	12,50	0	0,00	100,00	62,50	3,94
		ЕКи-15-1	5	5	100,00	0	0,00	2	40,00	3	60,00	0	0,00	100,00	40,00	3,40
		ЕКі-15-1	4	4	100,00	1	25,00	3	75,00	0	0,00	0	0,00	100,00	100,00	4,25
		ЕКі-15-2	1	1	100,00	0	100,00	1	0,00	0	0,00	0	0,00	100,00	100,00	4,00
9	Стратегічне управління	ЕЕК-16-1	9	9	100,00	3	33,33	3	44,44	3	22,22	0	0,00	100,00	66,67	4,00
	Середнє														73,83	3,92
	Загальне														72,41	3,92

Голова експертної комісії:

завідувач кафедри економічної кібернетики та інформатики Тернопільського національного економічного університету, доктор економічних наук, доцент

Л.М. Буяк

Член експертної комісії:

завідувач кафедри економічної кібернетики Національного університету водного господарства та природокористування, доктор економічних наук, професор

П.М. Грицюк

З висновками ознайомлений:

Ректор ХНУРЕ

В.В. Семенець

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ
про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти

Порівняльна таблиця дотримання кадрових і технологічних вимог щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення провадження освітньої діяльності з надання освітніх послуг у сфері вищої освіти щодо підготовки фахівців у галузі знань 0305 Економіка та підприємництво за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика освітнього ступеню бакалавр

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
Кадрові вимоги			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність у закладі освіти підрозділу чи кафедри відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти	+	+	відсутнє
2. Наявність у складі підрозділу чи кафедри відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти, тимчасової робочої групи (проектної групи) з науково-педагогічних працівників, на яку покладено відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за певною спеціальністю	три особи, що мають науковий ступінь та/або вчене звання	3 особи, з них 1 д.е.н., проф., 1 к.е.н., 1 к.е.н.	відсутнє
1) Проектна група складається з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і не входять (входили) до жодної проектної групи такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі (крім проектної групи з цієї ж спеціальності в даному навчальному закладі).	+	+	відсутнє
3. Наявність у керівника проектної групи (гаранта освітньої програми):			
1) наукового ступеня та кваліфікації відповідно до спеціальності	+	+	відсутнє
2) наукового ступеня та вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	+	+	відсутнє
3) стажу науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років	+	+	відсутнє
Провадження освітньої діяльності			
4. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи			

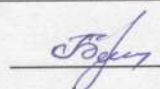
Голова експертної комісії

 Л.М. Буяк

(мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію)	50	86,17	+ 36,17
2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора	10	13,15	+ 3,15
5. Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково-педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
2) практичної роботи за фахом	10	16,33	+ 6,33
6. Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами (проектами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, які мають відповідну освіту, чи науковий ступінь, рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у пункті 30 Ліцензійних умов	підпункти 1–18 пункту 30 Ліцензійних умов	Всі викладачі мають види та результати професійної діяльності за спеціальністю	відсутнє
7. Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
2) з науковим ступенем та вченим званням	+	д.е.н., доц.	відсутнє
8. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	відсутнє
9. Наявність групи забезпечення спеціальності у підрозділі закладу освіти, який веде підготовку здобувачів за освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти	+	+	відсутнє
1) До складу групи входять науково-педагогічні або наукові працівники, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи, особисто беруть участь в навчальному процесі, відповідають за виконання освітньої програми та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і які не входять (входили) до жодної групи	+	+	відсутнє

Голова експертної комісії

 Л.М. Буяк

забезпечення такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі			
2) Кількість членів групи забезпечення є достатньою, якщо на одного її члена припадає здобувачів вищої освіти всіх рівнів, курсів та форм навчання з відповідної спеціальності, осіб	не більш 30	29	-1
3) Частка тих, хто має науковий ступінь та/або вчене звання становить від загальної кількості членів групи забезпечення, відсотків	60	100	+40
4) Частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, становить від загальної кількості членів групи забезпечення, відсотків	30	50	+20
Технологічні вимоги			
Матеріально-технічне забезпечення			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	3,69	+1,29
2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	48,85	+18,85
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	відсутнє
2) пунктів харчування	+	+	відсутнє
3) актового чи концертного залу	+	+	відсутнє
4) спортивного залу	+	+	відсутнє
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	відсутнє
6) медичного пункту	+	+	відсутнє
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
Провадження освітньої діяльності			
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	відсутнє
Навчально-методичне забезпечення			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність опису освітньої програми	+	+	відсутнє
2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	відсутнє

Голова експертної комісії

 Л.М. Буяк

Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відсутнє
4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відсутнє
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	відсутнє
6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відсутнє
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	відсутнє
Інформаційне забезпечення			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як чотири найменувань	10	+6
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	відсутнє
Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	відсутнє
4. Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	50	73,1	+23,1
Якісні характеристики підготовки фахівців			
6.1 Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
6.1.1 Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	відсутнє
6.1.2 Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	відсутнє

Голова експертної комісії

 Л.М. Буяк

6.2 Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше			
6.2.1 Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
– успішно виконані контрольні завдання, %	90	цикл не було обрано студентами	–
– якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50	цикл не було обрано студентами	–
6.2.2 Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
– успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
– якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50	73,83	+23,83
6.2.3 Рівень знань зі спеціальної (фахової) підготовки:			
– успішно виконані контрольні завдання з дисциплін фахової підготовки, %	90	100	+10
– якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання з дисциплін фахової підготовки, %	50	70,99	+20,99
6.3. Чисельність викладачів постійного складу, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	відсутнє
6.4 Організація наукової роботи			
6.4.1 Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів та результатів їх діяльності	+	+	відсутнє
6.4.2 Участь студентів у науковій діяльності (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях; участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	відсутнє

* – за першим (бакалаврським) рівнем.

Голова експертної комісії:

завідувач кафедри економічної кібернетики та інформатики Тернопільського національного економічного університету,
доктор економічних наук, доцент

Л.М. Буяк

Член експертної комісії:

завідувач кафедри економічної кібернетики Національного університету водного господарства та природокористування,
доктор економічних наук, професор

П.М. Грицюк

З висновками ознайомлений
Ректор

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

В.В. Семенець

ПОКАЗНИКИ ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ,
які навчаються за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика та освітньо-
професійною програмою Економічна кібернетика зі спеціальності
051 Економіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у Харківському
національному університеті радіоелектроніки

Показник		Роки				
		2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1.	Ліцензований обсяг підготовки: - очна форма; - заочна форма	325 100 225	325 100 225	325 100 225	250 100 150	250 120 130
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб):	52	31	26	25	22
	- денна форма, в т.ч. за держзамовленням;	40 13	25 10	24 8	21 3	21 3
	- заочна форма, в т.ч. за держзамовленням;	12 5	6 -	2 -	4 -	1 -
	- нагороджених медалями, або тих, що отримали диплом з відзнакою;	7	3	1	-	1
	- таких, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію;	-	-	-	-	1
	- зарахованих на пільгових умовах, з якими укладені договори на підготовку	-	-	-	-	-
3.	Подано заяв	174	169	110	161	128
4.	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення	13,38	16,9	13,75	53,67	42,67
5.	Кількість випускників ЗВО I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання	-	-	-	-	-

Примітка: 2014 р., 2015 р. – за напрямом 6.030502 Економічна кібернетика;
2016 р., 2017 р., 2018 р. – за ОПП Економічна кібернетика зі спеціальності 051 Економіка.

Голова експертної комісії:

завідувач кафедри економічної кібернетики
та інформатики Тернопільського національного
економічного університету,
доктор економічних наук, доцент

Л.М. Буяк

Член експертної комісії:

завідувач кафедри економічної кібернетики
Національного університету водного
господарства та природокористування,
доктор економічних наук, професор

П.М. Грицюк

З висновками ознайомлені:
ректор Харківського національного
університету радіоелектроніки

Голова експертної комісії

Л.М. Буяк

В.В. Семенець